

(FINANCIEEL) JAARVERSLAG

2022

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard
te Bergambacht

GROENENDIJK
onderwijsadministratie

Bezoekadres Trapezium 210, Sliedrecht
Postadres Postbus 80, 3360 AB Sliedrecht

T (0184) 41 25 07
<http://www.groenendijk.nl/>

INHOUDSOPGAVE

A TOELICHTING OP ONDERDELEN VAN HET JAARVERSLAG

Bestuursverslag	1
Kengetallen	42

B JAARREKENING

B1 Grondslagen	43
B2 Balans na verwerking resultaatbestemming per 31 december 2022	48
B3 Staat van baten en lasten 2022	50
B4 Kasstroomoverzicht 2022	51
B5 Toelichting behorende tot de balans na verwerking resultaatbestemming	51
B6 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten	60
B7 Overzicht verbonden partijen	67
B10 Niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen	68
B11 Gebeurtenissen na balansdatum	69
B12 Formulier goedkeuring jaarrekening	70

C OVERIGE GEGEVENS

C1 Statutaire regeling omtrent bestemming resultaat	71
C2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	72

PCPO Krimpenerwaard
JAARVERSLAG
2022

Geloof in onderwijs

DE ARK - DE WEGWIJZER - ICHTHUSSCHOOL - DE RANK -

KON. JULIANASCHOOL - KON. WILHELMINASCHOOL - EBEN-HAËZER - DE BRON

Contactgegevens

ADRES Hoofdstraat 69a, 2861 AL Bergambacht

TELEFOON (0182) 35 08 70

EMAIL info@pcpokrimpenerwaard.nl

IBAN NL69 RABO 0130 0367 22

KVK NR. 24379256 Rotterdam

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	5
2 Verplichte thema's vanuit wet- en regelgeving	6
2.1 Treasurybeleid	6
2.1.1 Beleid m.b.t. beleggingen en leningen (publieke middelen)	6
2.1.2 Uitvoering van het beleid in de praktijk	6
2.1.3 Informatie over uitstaande beleggingen, leningen, derivaten, etc.	6
2.2 Sectorspecifiek	6
2.2.1 Verantwoording extra ondersteuning nieuwkomers	6
2.3 Maatschappelijke thema's	9
2.3.1 Onderwijsachterstanden	9
2.3.2 Sociale veiligheid	9
3 Visie en besturing	10
3.1 Visie	10
3.1.1 Doelstelling van de organisatie (missie en visie) – Geloof in onderwijs	10
3.1.2 Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten	10
3.2 Besturing	11
3.2.1 Juridische structuur	11
3.2.2 Interne organisatiestructuur	11
3.2.3 Belangrijke elementen van het gevoerde beleid	12
3.2.4 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact	12
3.2.5 Informatie over de maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen'	13
3.2.6 Samenwerkingsverband en verbonden partijen	13
3.2.7 Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen, incl. SWV	15
3.2.8 Namen van bestuurders, directieleden en toezichthouders en hun betaalde en onbetaalde (neven)functies	15
3.3 Naleving branchecode	15
3.3.1 Ontwikkelingen op het gebied van governance	15
3.3.2 Vermelding code goed bestuur die gehanteerd wordt	15
3.3.3 Vermelding van de afwijkingen van deze code en toelichting	16
3.3.4 Wijze waarop horizontale verantwoording wordt ingevuld	16
3.4 Omgeving	16
3.4.1 Afhandeling van klachten	16
3.4.2 Belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. internationalisering	16
3.4.3 Verwachte toekomstige ontwikkelingen m.b.t. internationalisering	16
4 Risicomanagement	17
4.1 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	17
4.2 Risicoprofiel	18
5 Bedrijfsvoering	19
5.1 Bedrijfsvoering	19
5.1.1 Zaken in het afgelopen jaar met behoorlijke personele betekenis	19
5.1.2 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. personeel	19
5.1.3 Gevoerde beleid inzake de beheersing van uitkeringen na ontslag	19
5.1.4 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. de huisvesting	20
5.1.5 Financiële positie op balansdatum incl. goede toelichting	20
5.1.6 Toelichting op de ontwikkeling van de balansposten	22
5.1.7 Toelichting op het resultaat en wat daaraan heeft bijgedragen	23
5.1.8 Analyse exploitatie in relatie tot de begroting en realisatie vorig jaar	24
5.1.9 Toelichting op het investeringsbeleid	25
5.1.10 Toelichting op kasstromen en financiering	26
5.1.11 Informatie over financiële instrumenten	27
5.1.12 In control statement	27

5.1.13 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. de interne en externe kwaliteitszorg	27
5.2 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken	27
5.2.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar	27
5.2.2 Onderwijsprestaties	28
5.2.3 Onderwijskundige en onderwijsprogrammatische zaken	28
5.2.4 Informatie over de toegankelijkheid en het toelatingsbeleid	28
5.2.5 Werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling	28
5.3 Duurzaamheid	28
5.3.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. duurzaamheid	28
6 Toekomstige ontwikkelingen	29
6.1 Ontwikkelingen per beleidsterrein	29
6.1.1 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs	29
6.1.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderzoek	29
6.1.3 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van kwaliteitszorg	29
6.1.4 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van personeel	29
6.1.5 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de huisvesting	30
6.1.6 Toekomstige investeringen	30
6.1.7 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid	30
6.2 Continuïteitsparagraaf	31
6.2.1 A.1 Kengetallen	31
6.2.2 A.2 Meerjarenbegroting	31

1 Voorwoord

Met veel plezier bied ik u hierbij het jaarverslag aan van de PCPO Krimpenerwaard. Hiermee leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid in 2022. Het verslag geeft een beeld van de inspanningen en de activiteiten die plaatsvonden op de domeinen identiteit, onderwijs, personeel, huisvesting en financiën. Binnen al deze aandachtsgebieden zijn ontwikkelingen ingezet, voortgezet en afgerond. Veel van de beleidsinitiatieven van de stichting worden uitgevoerd op de scholen. Wij zijn dankbaar voor de inzet van directie en medewerkers in het realiseren van de doelstellingen van de PCPO Krimpenerwaard.

Het strategisch beleid voor de periode 2019-2023 is verwoord in het Koersplan, dat in 2019 is vastgesteld. Het schetst onze doelen en ambities voor de komende jaren. Het geeft de kaders waarbinnen onze scholen bewegingsruimte hebben om hun eigen schoolplan op te stellen. Belangrijke thema's die wij de komende jaren centraal stellen zijn: ICT en gepersonaliseerd leren, eigenaarschap op alle lagen van de organisatie, inclusiever onderwijs en aandacht voor duurzaamheid. In 2022 zijn de meeste van deze veranderonderwerpen weer verder gebracht, al was er op de meeste thema's sprake van enige vertraging vanwege de pandemie.

Het jaar 2022 werd de eerste maanden nog getekend door de coronapandemie. Gelukkig kwam hierin snel verandering en hernam het normale leven langzaam maar zeker zijn loop. In september bereidden wij ons nog voor op de verschillende mogelijke scenario's, inmiddels is duidelijk dat die niet hoefden te worden ingezet.

Het betekende dat activiteiten die bijna twee jaar stil hadden gelegen weer konden worden opgepakt. Dit betrof met name de nascholingsactiviteiten. Voor de Knikkeracademie werd een nieuw aanbod opgesteld waar medewerkers massaal op intekenden. Collega's waren blij en enthousiast elkaar weer te kunnen ontmoeten. Datzelfde gold voor de verschillende gezamenlijke overleggen, ook die waren ruim twee jaar buiten beeld. Raad van Toezicht (RvT), directie en GMR belegden een inspirerende avond rond Inclusiever Onderwijs en RvT, directie en schooladviesraden ontmoetten elkaar rond het thema Identiteit.

Ten aanzien van onderwijs en ontwikkeling werden de verschillende interventies zoals die waren opgesteld vanuit de NPO-middelen en andere subsidieprogramma's voortgezet. N.a.v. rapportage en analyse van de opbrengsten zagen wij een eerste herstel van de onderwijsresultaten. Dat lijkt zich door te zetten in schooljaar 2022-2023. Ook de opvallende sociaal emotionele problematiek nam naar het einde van 2022 merkbaar af.

In februari werden wij opgeschrikt door de inval in Oekraïne en de daaruit voortkomende oorlog. Het bracht een grote vluchtelingenstroom op gang, ook naar de Krimpenerwaard. Besturen en de scholen kregen de opdracht in een onderwijsaanbod te voorzien. De ISK op cbs De Ark in Bergambacht speelde en speelt hierin een grote rol. Met veel energie en grote inspanning lukte het directie en team om in korte tijd opvang en onderwijs voor ruim 40 kinderen te realiseren. Zeker 8 nieuwe medewerkers stroomden in om juist deze groep kinderen te helpen. Later in de tijd werd ook op De Wegwijzer in Krimpen aan de Lek een groep gestart, met ca. 12 leerlingen en 2 leerkrachten. De Rank in Schoonhoven ving 5 kleuters op. Op het 'hoogtepunt' ontvingen ruim 60 leerlingen onderwijs binnen de scholen van PCPO Krimpenerwaard. Dank aan de directeuren en medewerkers die hierin een grote extra inspanning leverden.

G.T. Tissink,
bestuurder

2 Verplichte thema's vanuit wet- en regelgeving

2.1 Treasurybeleid

Naar aanleiding van het bestaan van overtollige liquiditeiten alsmede de invoering van de "Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016" (Officieel: Regeling van OCW van 6 juni 2016, nr. WJZ/800938 (6670) houdende regels voor onderwijsinstellingen omtrent het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten; gepubliceerd in Staatscourant nr. 30576 d.d. 15 juni 2016) is het te voeren beleid inzake het vermogensbeheer binnen de PCPO Krimpenerwaard vastgelegd in het treasurystatuut.

2.1.1 Beleid m.b.t. beleggingen en leningen (publieke middelen)

De stichting hanteert een treasurystatuut dat voldoet aan de regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders instellingen voor onderwijs hun financierings- en beleggingsbeleid dienen te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

2.1.2 Uitvoering van het beleid in de praktijk

De stichting heeft, overeenkomstig het treasurystatuut, een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen bij de huisbankier, die voldoen aan een minimale single A-rating. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct opeisbaar. De interne verantwoording over treasury activiteiten vindt plaats door de bestuurder aan de Raad van Toezicht door middel van de periodieke managementrapportages. Externe verantwoording vindt plaats door middel van het jaarverslag.

2.1.3 Informatie over uitstaande beleggingen, leningen, derivaten, etc.

De PCPO Krimpenerwaard belegt of leent geen middelen. Ook is er geen sprake van derivaten of andere financiële producten anders dan in 2.1.2 genoemd.

2.2 Sectorspecifiek

2.2.1 Verantwoording extra ondersteuning nieuwkomers

PCPO Krimpenerwaard verzorgt al jaren het nieuwkomersonderwijs voor de hele gemeente Krimpenerwaard. In februari 2022 brak de oorlog in de Oekraïne uit wat zorgde voor een ongekende toestroom van de kinderen in de Internationale Schakelklassen. Het bestuur heeft in nauw overleg met de gemeente en de andere besturen maximale inspanning geleverd om al deze kinderen een plek binnen de Internationale Schakelklassen te geven. Om dat te verwezenlijken zijn er interne verbouwingen geweest op locatie De Ark en is er op de Wegwijzer een extra Internationale Schakelklas gestart. De eerste maanden is er vooral ingezet op het bieden van een veilige (leer)omgeving voor deze kinderen. Na het aantrekken van extra personeel en mensen om te tolken en te praten met deze leerlingen, is de focus naar het geven van onderwijs verlegd.

Met name in het begin was het zoeken naar de balans tussen het grote aantal Oekraïense kinderen die in de hoop leefden snel naar het eigen land terug te keren en de kinderen uit bijvoorbeeld Eritrea, Afghanistan, Syrië, Jemen en Somalië die al een aantal maanden druk bezig waren de Nederlandse taal machtig te worden.

Door de inzet van extra (Oekraïens) personeel, de inhuur van externe specialisten en de ondersteuning vanuit het LOWAN en de PO-raad stond er relatief snel een robuuste organisatie die de hele doelgroep onderwijs kon geven. Tot op de dag van vandaag kent dat de nodige uitdagingen.

Gedurende het jaar 2022 zijn een aantal leerlingen terug naar Oekraïne gegaan of doorgeleid naar andere landen. Ook de reguliere uitstroom van statushouders naar scholen

in de eigen woonplaats is doorgegaan. Echter, het overgrote deel van de leerlingen bezoekt momenteel de Internationale Schakelklassen nog. Bij het schrijven van dit jaarverslag, februari 2023, wordt met de ouders van de leerlingen en de ontvangende reguliere basisscholen gekeken naar een geschikt moment van uitstromen naar een reguliere school in het eigen dorp of stad. Vanwege de grote aantallen kinderen die tussen mei- en zomervakantie 2023 uitstromen, is het van belang hier nu al overleg over te voeren. Formaties voor schooljaar 2023-2024 zullen hierop aangepast moeten worden. PCPO Krimpenerwaard neemt hier zo goed als mogelijk de regie en waar mogelijk zullen we proberen leerlingen met dezelfde woonplaats bij elkaar te plaatsen zodat er ondersteuning en expertise mee kan komen vanuit de Internationale Schakelklassen. Dit traject vraagt veel inspanning van alle betrokken partijen. Zeker in deze tijd van krapte op de arbeidsmarkt is het voor ontvangende scholen lastig deze leerlingen met een andere zorgbehoefte in de reguliere klassen te plaatsen.

2.2.2 NPO Middelen

In mei 2021 kondigde de minister het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) aan. De overheid verstrekke extra middelen (ca. € 700 per leerling voor schooljaar 2021-2022, € 500 voor schooljaar 2022-2023) om de achterstanden en hiaten die leerlingen tijdens de coronapandemie opliepen, te bestrijden. Voor de PCPO Krimpenerwaard geldt dat alle middelen op schoolniveau zijn ingezet. Aan de scholen is gevraagd een zgn. NPO-plan op te stellen. Dit plan kwam tot stand volgens de drieslag scan – analyse – plan. Er werd gestart met een scan op basis van de reguliere toets cyclus. Waar nodig en gewenst werden aanvullende toetsen en observaties afgenomen. Deze verzameling toets- en observatiegegevens werd geanalyseerd op teamniveau. Over het algemeen kan gezegd worden dat er geen sprake is van grote achterstanden. Wel werd duidelijk dat verschillen tussen leerlingen toenamen en dat de sociaal emotionele problematiek was toegenomen. De toetscores gaven een grilliger en instabieler beeld dan in voorgaande jaren. Op basis van alle verzamelde informatie werden per school de plannen opgesteld. Deze kregen vorm in het overleg van de teams. Vervolgens werden de plannen aan de MR'en voorgelegd die daaraan hun instemming verleenden. Tijdens de periodieke MR-vergaderingen zijn de plannen geagendeerd en is de periodieke evaluatie met de MR besproken.

De middelen zijn vooral besteed aan (extra) personeel. Voor een aantal scholen geldt dat door de extra middelen werd voorkomen dat personeel moest afvloeien vanwege daling van het aantal leerlingen. In die gevallen werd geïnvesteerd in kleinere groepen en werden combinatiegroepen voorkomen waar extra ondersteuning vanuit de analyse gewenst was. Dit speelde o.a. op De Bron en De Wegwijzer. Andere scholen kozen voor extra handen in de persoon van onderwijsassistenten en vakleerkrachten. Hierdoor ontstond ruimte om individuele leerlingen en of groepjes leerlingen te begeleiden op die onderdelen waar hiaten geconstateerd waren. De Rank vormde een zgn. kameleongroep waar leerlingen in wisselende samenstelling extra ondersteuning krijgen op het terrein van begaafdheid, gedrag en begeleiding. Daarnaast is een deel van de gelden bestemd aan scholing, aanvullende middelen ^{en/of} programma's in het kader van sociaal emotionele ontwikkeling.

Inmiddels is er anderhalf jaar gewerkt vanuit de NPO-plannen en zijn er ervaringen en evaluaties beschikbaar. Na een voortvarende start in augustus verliep de periode november 2021 – februari 2022 een stuk moeizamer. Het onderwijs werd geconfronteerd met een aaneenschakeling van quarantainemaatregelen. Leerkrachten waren afwezig en maar moeilijk te vervangen. Soms gebeurde dit door de 'extra handen' waardoor de bedachte ondersteuning even uitbleef of op een lagere frequentie vorm kreeg. Ook leerlingen waren met grote regelmaat afwezig, waardoor er sprake was van incomplete klassen ^{en/of} een combinatie van live- en afstandsonderwijs. Ook dit kwam de uitvoering van de plannen niet altijd ten goede. Een eerste analyse van de M-toetsen, afgenomen in februari 2022, leert dat het beoogde stabiele beeld nog niet helemaal terug is.

Bij de evaluatie medio 2022 bleek het beeld te kantelen. De plannen zijn voortvarend opgepakt en na de beperkende maatregelen van de start van 2022, komt de vaart erin.

De resultaten van de zogenaamde E-toetsen aan het einde van schooljaar 2021-2022 laten in toenemende mate een beeld zien van herstel. Analyse op leerlingniveau laat zien dat er goede stappen gemaakt zijn. Scholen zijn, terugkijkend, in staat gebleken een flink deel van de NPO-plannen te realiseren. Dat stemt hoopvol voor het vervolg van schooljaar 2022-2023 waar de afronding van het NPO zijn beslag krijgt.

De extra middelen groot € 957.517 zijn binnen de PCPO Krimpenerwaard als volgt besteed, gerubriceerd op basis van de thema's in de plannen van de scholen:

Middelen Nationaal Programma Onderwijs, interventies gericht op...	
<i>...meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren</i>	68.438
<i>...effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren</i>	198.178
<i>...sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen</i>	30.840
<i>...ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen</i>	0
<i>...(extra) inzet van personeel en ondersteuning</i>	651.068
<i>...faciliteiten en randvoorwaarden</i>	16.350
<i>Overige interventies</i>	6.778
Totaal	971.652

Dit is € 14.135 meer dan is ontvangen. Net als in 2021 (€ 40.778 meer uitgegeven dan ontvangen) geldt dat er ook zaken ingezet zijn die over de jaargrens lopen. Per saldo zal het NPO over de hele looptijd echter iets meer kosten dan vooraf bedacht. Deze bedragen zullen vanuit de lumpsum bekostigd worden.

2.2.3 Besteding bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

Professionalisering en begeleiding van medewerkers is een belangrijk speerpunt van ons beleid. Binnen de eigen opleidingsacademie worden jaarlijks ruim 30 cursussen aangeboden. Deze komen enerzijds voort uit de strategische doelen van het Koersplan en doen anderzijds een appèl op het ontwikkelen van vaardigheden door de medewerkers vanwege de toenemende complexiteit van het vak. Denk hierbij aan communicatieve vaardigheden, maar ook aan vaardigheden als intervisie en feedback. Er is in toenemende mate sprake van niet-bevoegde medewerkers die kiezen voor een werken-leren-traject: duale studenten, zij-instromers, LIO-studenten, route van onderwijsassistent naar leerkracht enz. Voor deze toekomstige collega's stellen wij zogenaamde opleidingsplaatsen beschikbaar. Zij krijgen een aanstelling en worden vervolgens gekoppeld aan een ervaren leerkracht. Zo leren zij het vak 'in de praktijk'. In voorkomende gevallen is dan dus sprake van een dubbele bezetting op een groep. Met Hogeschool De Driestar gingen wij de samenwerking aan binnen het traject Samen opleiden in de school. Hierbij is de student twee dagen per week als collega op school aanwezig en draait daar mee als aankomend teamlid. Het schoolteam volgt hiervoor de mentortraining, één teamlid wordt opgeleid tot Schoolopleider. Tot nu toe doorlopen/doorliepen 4 scholen dit traject. Directeuren kunnen participeren in het genoemde aanbod, maar voor hen wordt ook gerichte professionalisering aangeboden. Zo is er ieder jaar een tweedaagse rond een specifiek thema, kan het directieboard verdiept worden door het uitnodigen van externe deskundigheid en krijgen startende directeuren de gelegenheid de opleiding Schoolleider te volgen, in twee delen, te weten startbekwaam of vakbekwaam. Om toekomstig leidinggevend te werven wordt met regelmaat een kweekvijvertraject aangeboden. Medewerkers worden in de gelegenheid gesteld om op basis van scholing en training kennis te maken met managementfuncties als IB'er, bouwcoördinator en directeur.

Dit alles wordt gedaan in overleg en samenspraak met de (P)MR en (P)GMR

Het ontvangen bedrag van € 148.318 in deze bijzondere bekostiging is bij lange na niet toereikend om bovenstaande activiteiten uit te voeren, maar zeker een mooi begin om uitvoering te geven aan het beleid en de ambities die er op dit gebied zijn.

2.3 Maatschappelijke thema's

Voor de thema's Strategisch personeelsbeleid (3.2.5 - 5.1.2 - 6.1.4), Passend Onderwijs (3.2.6), Allocatie van middelen naar schoolniveau (5.1.7) en NPO (2.2.2) verwijzen wij naar de betreffende paragrafen elders in het verslag.

2.3.1 Onderwijsachterstanden

Onderwijsachterstandenbeleid krijgt in hoofdzaak vorm en inhoud in samenspraak met de gemeente. Binnen de LEA (Lokaal Educatieve Agenda) is dit een thema. Het heeft met name betrekking op de overgang van voorschool naar basisschool en wordt geëffectueerd via het VVE-beleid. Op de scholen van PCPO Krimpenerwaard komen 47 leerlingen in aanmerking voor een VVE-programma. Gemeente en schoolbesturen maakten afspraken over indicatoren om de voortgang / de ontwikkeling te 'meten'.

De scholen zijn zich daarnaast zeer bewust van het gevaar van kansenongelijkheid bij de verwijzing van leerlingen van groep 8 naar het voortgezet onderwijs. Er wordt een zorgvuldig traject doorlopen waarbij de schoolontwikkeling (zichtbaar in het leerlingvolgsysteem), de gesprekken met leerlingen en ouders en de score van de doorstroomtoets moeten leiden tot een passend en kansrijk advies.

2.3.2 Sociale veiligheid

Veiligheid staat op onze scholen hoog in het vaandel, zeker ook de sociale veiligheid van onze leerlingen. Alle scholen beschikken over een pestprotocol. Dit treedt in werking wanneer binnen een groep of tussen kinderen sprake is van pestgedrag. Beter is het dit te voorkomen. Om die reden zetten de scholen, preventief, een methode sociaal emotionele ontwikkeling in. Aan de hand van lessen, spellen en situaties wordt toegewerkt naar gewenst gedrag. Scholen kozen de methode die het best aansluit bij de eigen visie. Er wordt gebruik gemaakt van o.a. Kanjertraining, Kwink en Goud op School. Jaarlijks nemen de scholen voor de inspectie de monitor sociale veiligheid af. Deze geeft geen reden tot op- of aanmerkingen.

3 Visie en besturing

3.1 Visie

3.1.1 Doelstelling van de organisatie (missie en visie) – Geloof in onderwijs

Missie

De stichting PCPO Krimpenerwaard heeft als doel 'het ontwikkelen, beschikbaar stellen en voor de toekomst waarborgen van kwalitatief hoogwaardig protestants-christelijk basisonderwijs'. Basis en uitgangspunt van ons onderwijs vormen het reddende en verlossende werk van Jezus Christus. Wij brengen onze identiteit tot uiting in ons lesgeven en in het omgaan met elkaar: kinderen, medewerkers en ouders/verzorgers. Wij verwelkomen ouders/verzorgers en leerlingen die zich thuis voelen bij onze manier van werken en leven.

Visie

Voor de scholen van de PCPO Krimpenerwaard is ieder kind uniek. Kinderen worden gestimuleerd om hun van God ontvangen talenten te leren gebruiken in dienst van anderen en van de samenleving. Wanneer kinderen zich op deze manier kunnen ontplooiën en het beste uit zichzelf tevoorschijn kunnen laten komen, leren zij om niet alleen voor zichzelf te leven, maar van betekenis te zijn voor anderen. Om dit zo goed mogelijk te verwezenlijken zullen kinderen op de scholen van de PCPO in een sfeer van geborgenheid moeten kunnen opgroeien. Er wordt goed voor hen gezorgd, ze worden door de leerkrachten gekend en met liefde omringd.

Identiteit

Levensbeschouwelijk

- Wij willen onze leerlingen vertrouwd maken met de Bijbel als Gods woord en de daarop gebaseerde christelijke waarden en normen.
- Onze identiteit brengen wij tot uiting in ons lesgeven en in het omgaan met elkaar: kinderen, medewerkers en ouders/verzorgers.

Pedagogisch

- Wij creëren een veilige, sfeervolle en uitdagende werk- en leeromgeving, waarin structuur geboden wordt en leerlingen gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen.
- Ons onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen tot verantwoordelijke en zelfstandige mensen.

Didactisch

- Wij bieden gedegen onderwijs t.a.v. kennis en vaardigheden van onze leerlingen.
- Aandacht voor de sociale, emotionele en creatieve ontwikkeling van de kinderen vinden wij erg belangrijk.

Maatschappelijk

- Onze scholen staan midden in de samenleving en stellen zich open voor nieuwe ontwikkelingen.
- Wij bevorderen de betrokkenheid en participatie van ouders, omdat onderwijs en opvoeding op school en in het gezin in elkaars verlengde liggen.

3.1.2 Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten

Het geven van kwalitatief goed christelijk onderwijs is de kernactiviteit van de PCPO Krimpenerwaard. Dat doen we vanuit een missie en met een visie.

Diverse onderwerpen zoals het gevoerde beleid, de financiën, visie op de toekomst en personeelszaken worden beschreven in de komende hoofdstukken.

3.2 Besturing

3.2.1 Juridische structuur

De stichting PCPO Krimpenerwaard is opgericht in 2005 en gevestigd te Bergambacht.

De acht scholen gevestigd in Krimpen a/d Lek (De Wegwijzer), Bergambacht (De Ark), Gouderak (De Bron), Lekkerkerk (Eben-Haëzer), Ouderkerk a/d IJssel (Koningin Juliana-school en Koningin Wilhelminaschool) en Schoonhoven (Ichthusschool en De Rank) vertegenwoordigen ongeveer 1600 leerlingen en circa 200 personeelsleden. De scholen hebben elk hun eigen (lokale) karakter. Samen staan ze sterk en gaan ze nieuwe uitdagingen aan, gericht op de toekomst.

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 24379256. Aan onze stichting zijn geen nadere partijen verbonden.

3.2.2 Interne organisatiestructuur

Bestuur en Toezicht zijn ingericht volgens het Raad van Toezicht model. Op deze manier zijn bestuur en toezicht gescheiden, zoals de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' dat voorschrijft. PCPO Krimpenerwaard kent een Raad van Toezicht van 7 leden en een eenhoofdig Bestuur in de persoon van de bestuurder.

Het Bestuur stelt voor de kerntaken het beleid vast. De Raad van Toezicht (RvT) benoemde enkele aandachtsgebieden waaraan zij expliciet aandacht schenken, te weten: identiteit, kwaliteit van onderwijs en inclusiever onderwijs. In de RvT-vergaderingen wordt de voortgang van uitvoeringsbesluiten gerapporteerd en vindt toetsing plaats of een en ander verloopt binnen de beleidskaders.

De directeuren zijn integraal verantwoordelijk voor de onder hen ressorterende school. Zij leggen verantwoording af aan het Bestuur. Vanuit het stafbureau worden de kerntaken gecoördineerd en wordt vormgegeven aan de bestuurlijke taak.

In het strategisch beleid, het Koersplan, wordt voor de periode 2019-2023 aangeduid wat de stichting wil bereiken. Jaarlijks wordt aan de hand van een jaarplan de concretisering gepresenteerd. Aan het einde van een schooljaar wordt in een evaluatie op de activiteiten teruggeblikt. Op basis van het strategisch beleid worden door de scholen schoolplannen en jaarplannen geformuleerd.

Organogram

Het organisatieschema hieronder maakt zichtbaar hoe de stichting georganiseerd is.

Raad van Toezicht									
STAF	Bestuurder							GMR	
SAR	Ark	Bron	EH	Ichthus	KJS	KWS	Rank	WWZ	MR
Ouders									

Toelichting:

- Raad van Toezicht: toezichthouder, in zin van de wet;
- Bestuurder: het eenhoofdig Bestuur met uitvoerende bestuurstaken;
- Staf: het stafbureau verzorgt ondersteuning van bestuurder, RvT en scholen;
- Scholen: schooldirecteuren zijn integraal verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding op schoolniveau; samen met het team staan zij voor de kwaliteit van het onderwijs.
- MR (medezeggenschapsraad) en GMR (gemeenschappelijke medezeggenschapsraad): raad op school- dan wel stichtingsniveau die tot taak heeft instemming of advies te verlenen als het gaat om beleidsstukken;
- SAR (schooladviesraad): raad die tot taak heeft de plaatselijke betrokkenheid tussen school, ouders en achterban te stimuleren en de school te adviseren op het gebied van identiteit;
- Ouders: ouders/verzorgers van de leerlingen.

3.2.3 Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

Vanwege de beperkende maatregelen in de eerste helft van het jaar moesten verschillende van de voorgenomen beleidsplannen in aangepaste vorm worden opgepakt. Gezamenlijk overleg in werkgroepen was slechts beperkt mogelijk, digitaal overleg leende zich niet altijd voor het bediscussiëren en uitwerken van plannen en voornemens. Niet alles kon daardoor gerealiseerd worden zoals voorzien. Met de meeste plannen en beleidsvoornemens is echter wel een begin gemaakt. Dit wordt voortgezet in 2023. Voorbeelden daarvan zijn: visie op en inzet van ICT, visie op en concretisering eigenaarschap, visie op en pilots rond inclusiever onderwijs, visie op en uitwerking aanbod hoogbegaafdheid. Voor vrijwel al deze thema's geldt dat het meerjarige trajecten zijn die met een lichte vertraging doorlopen.

3.2.4 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

De reguliere contacten met de gemeentelijke overheden zijn onderhouden. De meest aangewezen wijze is het voorbereiden en bijwonen van het 'Op Overeenstemming Gericht Overleg' (OOGO). Daar waar nodig is op basis van casuïstiek contact gezocht met de betrokken ambtelijke dienst ^{en/of} wethouder. In 2022 was er contact en overleg over huisvestingszaken, VVE, LEA en inclusiever onderwijs.

In het kader van het IHP (Integraal Huisvestingsplan) worden al langere tijd gesprekken gevoerd over nieuwbouw van cbs De Ark. In december 2021 werd besloten tot vervangende nieuwbouw op de eigen locatie. In 2022 is hierover frequent overleg gevoerd met de speciaal hiervoor aangestelde projectleider. In het voorjaar is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van vernieuwbouw, waarbij een deel van het bestaande gebouw gehandhaafd blijft. In oktober is het besluit genomen dat deze variant de voorkeur heeft en ook wordt uitgevoerd. In overleg met de gemeente en de openbare basisschool Kiezel&Kei (die ook op nieuwbouw wacht) is afgesproken dat De Ark als eerste school zal worden aangepakt. In december was er een eerste avond met de omwonenden. In de loop van 2023 zal de planvorming verder worden uitgewerkt.

Het jaar 2022 begon nog met coronabeperkingen, maar al snel raakten die buiten beeld en herstelde zich het normale leven weer.

De oorlog in Oekraïne bracht vervolgens veel inspanning en aandacht. Er was wekelijks overleg tussen de schoolbesturen en het gemeentebestuur over het onderwijsaanbod aan de gevluchte kinderen. Al snel speelde cbs De Ark in Bergambacht hierin een cruciale rol. In de ISK, die hier is gehuisvest, werden ruim 40 leerlingen opgevangen, verdeeld over 3 groepen. In een later stadium werd ook op De Wegwijzer een klas voor Oekraïense leerlingen gestart. Wij prijzen ons gelukkig met de extra inspanning die directie en teams leverden en het feit dat nieuwe medewerkers konden worden gevonden die zich juist voor deze groep kinderen wilden inzetten.

3.2.5 Informatie over de maatschappelijke aspecten van het 'ondernemen'

Professionalisering leerkrachten en schoolleiders

De leerkracht doet ertoe. Vanuit dit motto is er veel aandacht voor de scholing en ontwikkeling van medewerkers. In 2022 konden we na de zomer weer starten met de Knikkeracademie. Ca. 30 verschillende trainingen/cursussen zijn opgenomen in het aanbod. Voor elk wat wils. De Studiedag personeel vond plaats na de herfstvakantie waar ruim 200 leerkrachten samen kwamen in het Koetshuis in Krimpen aan de Lek. Er was een centrale lezing en in het middagprogramma een aanbod van 8 verschillende workshops gericht op het thema 'inclusie' (zie punt 6). De scholing voor het directieteam vond in het voorjaar plaats tijdens de jaarlijkse tweedaagse.

Ouderschapsverlof

Aan medewerkers wordt de mogelijkheid geboden ouderschapsverlof op te nemen. In 2022 maakten 15 personen hier gebruik van.

Stage

De scholen van PCPO Krimpenervwaard bieden jaarlijks ruimte aan studenten die in het kader van hun opleiding (PABO, ROC) stage moeten lopen. Met Hogeschool De Driestar in Gouda en de Marnixacademie te Utrecht zijn daarover specifieke afspraken gemaakt.

De opleiding van leerkrachten wordt steeds meer een verantwoordelijkheid van Hogeschool en basisschool samen. De Driestar startte het SAM-project, samen opleiden. Studenten werken (en leren) deels op de basisschool en deels op de Hogeschool. De scholen die hierin participeren leiden intern een Schoolopleider op en volgen als team de mentortraining. Op basis van een opleidingsplan kan een school de status Erkende Opleidingsschool verwerven. Twee scholen doorliepen die route inmiddels en zijn na een audit formeel erkend. Het gaat om de Eben-Haëzerschool in Lekkerkerk en De Ark in Bergambacht.

3.2.6 Samenwerkingsverband en verbonden partijen

In het kader van Passend Onderwijs maakt de PCPO Krimpenervwaard onderdeel uit van SWV PO Midden Holland 2814. Het ondersteuningsplan is op dit niveau uitgangspunt voor het beleid. Eén van de belangrijkste uitgangspunten is thuisnabij onderwijs te geven dat toegankelijk is voor alle leerlingen. Er wordt ingezet op steeds meer inclusiever onderwijs. Dat geldt in toenemende mate ook voor de meerbegaafde leerlingen.

De Intern Begeleiders (IB'ers) ontmoeten elkaar regelmatig in een gezamenlijk overleg en wisselen daar ervaring en kennis uit. Voor directeuren en IB'ers vanuit de verschillende besturen in de Krimpenervwaard wordt driemaal per jaar de zgn. Waardbijeenkomst georganiseerd. Hier is ruimte voor inspiratie (thema-lezingen), uitwisseling (per dorpskern) en ontmoeting.

De middelen Passend Onderwijs die deel uitmaken van de lumpsum worden ingezet om die doelstelling te realiseren. Concreet worden deze besteed aan de kosten Interne Begeleiding, onderwijsassistentie, scholing medewerkers, aanschaf middelen en materialen. De ondersteuningsmiddelen vanuit het SWV worden behalve aan de hiervoor genoemde zaken ook besteed aan thema's die verband houden met de speerpunten van beleid vanuit het SWV.

In 2022 was er aandacht voor:

1. Preventief anticiperen op ondersteuningsbehoefte

Wij zien dat scholen en medewerkers hierin duidelijk groeien. Er wordt minder afgewacht en eerder gehandeld en in kaart gebracht: wat heeft dit kind nodig? Hierbij wordt eerst goed gekeken of dit gewoon op de school zelf kan. Door het inzetten van extra handen in de klassen lukt het om dit steeds beter te realiseren.

Door een andere inzet van de BPO-uren (Begeleider Passend Onderwijs) wordt de professionaliteit van de leerkrachten verhoogd. IB'ers vragen expertise niet alleen meer aan om met een leerling te werken, maar vooral ook om de kennis en vaardigheden van interne begeleiding en leerkracht te vergroten.

2. Opstellen van bovenschools beleid voor meerbegaafden in de eigen groep en binnen specifieke voorzieningen als een plusklas

Binnen de PLG-begaafdheid (Professionele LeerGemeenschap) wordt gedacht en gesproken over het aanbod aan (meer-)begaafde leerlingen. Dit is beschreven in een beleidsnotitie. Hierin wordt aandacht gegeven aan zowel het aanbod in de eigen groep als via een plusklas aan school. Als stichting zoeken wij hierin naar een balans tussen de eigenheid van de school en een gedeelde visie vanuit de stichting.

3. Oriëntatie op hybride tussenvoorzieningen

In Schoonhoven (De Rank) is ervaring opgedaan met de zgn. Kameleongroep. Door de week heen komen hier verschillende groepjes leerlingen bij elkaar, hetzij rond plus-activiteiten (begaafdheid), hetzij rond ondersteuningsactiviteiten (RT), dan wel als impulsgroep (gedrag).

In Krimpen aan de Lek (De Wegwijzer) startte het initiatief van de GRIP-groep, gericht op leerlingen die meer handelend en praktijkgericht leren. Dit initiatief is ook opgepakt in Ouderkerk a/d IJssel waar op de Kon. Julianaschool een groepje is gevormd. Dit staat ook open voor leerlingen van de Kon. Wilhelminaschool en de Bron (Gouderak).

4. Vaststellen van een actueel dyslexieprotocol, met concrete afspraken over leesproblemen en ondersteuningsniveau 2 en 3

N.a.v. de gesprekken over de dyslexie-monitor is bovenschools het programma BOUW aangeschaft. Alle leerlingen binnen de stichting kunnen hier preventief gebruik van maken. Er is een monitor afgenomen om de beginsituatie in kaart te brengen. Die is herhaald om de effecten van BOUW te kunnen meten. De resultaten hiervan zijn besproken met de projectleider vanuit het Samenwerkingsverband. Inmiddels is, als vervolg op BOUW, het programma Letterster aangeschaft en ingevoerd.

5. Aandacht voor afstemming met gemeente in het kader van verbinding Onderwijs-Jeugdhulp

Jaarlijks vinden er gesprekken plaats met de beleidsmedewerkers van de gemeente om tot betere afstemming te komen tussen verbinding jeugdzorg en onderwijs. Hierbij komen ook onderwerpen aan de orde die op de ontwikkelagenda van de gemeente staan:

- Invoering Jeugdmatch (voor beter samenwerking Onderwijs en Jeugd);
- Opzetten van een meerjarenplanning over de politieke agenda heen;
- Inzet Alert-4-you in de onderbouw van de basisscholen.
- Inzet Schoolmaatschappelijk Werk in de scholen

6. Naar 'inclusiever' onderwijs

PCPO Krimpenerwaard stelde in samenspraak met collega schoolbesturen een startnotitie op om genoemd beleidsthema op te pakken en in te vullen. In 2022 was er regelmatig overleg tussen bestuurders en beleidsmedewerkers, waarbij ook de gemeente aansloot. Het echte 'inclusiever' onderwijs vindt plaats op de scholen. Op basis van concrete cases vonden interventies en ondersteuning plaats. Deze ervaringen leveren tegelijkertijd diverse leer- en ontwikkelmomenten.

3.2.7 Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen, incl. SWV Samenwerkingsverband

Elke organisatie is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van eerdergenoemd SWV. Het ondersteuningsplan is op dit niveau uitgangspunt voor het beleid. Een van de uitgangspunten is thuisnabij onderwijs te geven en gebruik te maken van de expertise van collega-scholen in de nabije omgeving. Om die reden werken we in de Krimpenerwaard samen met de scholen van Onderwijs Primair. Regelmatig zijn er gezamenlijke studieochtenden waarin IB'ers en directeuren concrete afspraken maken over de invulling en vormgeving van passend onderwijs.

Internationale Schakelklas

Het gemeentebestuur van de Krimpenerwaard heeft het initiatief genomen tot het vormen van een Internationale Schakelklas (ISK) binnen de eigen gemeente. De gezamenlijke schoolbesturen hebben zich achter de plannen van de gemeente geschaard en voelen zich medeverantwoordelijk voor dit initiatief. Kinderen die de Nederlandse taal niet machtig zijn, komen voor een jaar naar de ISK, waarna zij zich aanmelden op een school in de eigen woonplaats. De ISK is gevestigd in cbs De Ark. Medewerkers vanuit de PCPO Krimpenerwaard zijn geschoold om aan deze doelgroep les te kunnen geven. De ISK valt geheel onder de verantwoordelijkheid van cbs De Ark. In een convenant zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop gemeente en schoolbesturen worden geïnformeerd over kengetallen, hoe zij betrokken blijven bij ontwikkelingen en hoe zij gezamenlijk verantwoordelijk zijn bij financiële knelpunten.

In 2022 speelde de ISK een belangrijke rol in het onderwijs aan Oekraïense kinderen.

3.2.8 Namen van bestuurders, directieleden en toezichthouders en hun betaalde en onbetaalde (neven)functies

Deze gegevens zijn opgenomen in het jaarverslag van de Raad van Toezicht.

3.3 Naleving branchecode

Het besturingsmodel van de stichting wordt omschreven als het Raad van Toezichtmodel. Hiermee is sprake van een strikte scheiding tussen bestuur en toezicht en wordt voldaan aan de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' zoals dat voorgeschreven is.

3.3.1 Ontwikkelingen op het gebied van governance

Interne beheersing en toezicht (Governance)

Er is sprake van scheiding van bestuur en toezicht, op basis van de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur'. Tijdens evaluatiemomenten, zowel intern per vergadering, als meer specifiek met een extern adviseur, toetst het bestuur de eigen ontwikkeling en houding t.a.v. Governance.

Tweemaal per jaar is er formeel overleg tussen bestuur en GMR. Eén overlegmoment was gericht op uitwisseling en afstemming, voor het tweede moment was dhr. Teun Dekker (Kroevendonkschool, Roosendaal) uitgenodigd om te spreken over het thema 'Inclusiever Onderwijs'.

In 2022 werden door de toezichthouders opnieuw een aantal zgn. driehoeksgesprekken gevoerd. Op deze manier treden de leden van de RvT in direct contact met de stakeholders. De gesprekken werden gevoerd op basis van de aandachtsgebieden identiteit, onderwijskwaliteit en inclusiever onderwijs.

3.3.2 Vermelding code goed bestuur die gehanteerd wordt

De PCPO Krimpenerwaard hanteert de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs', zoals vastgesteld door de leden van de PO-Raad.

3.3.3 Vermelding van de afwijkingen van deze code en toelichting

Niet van toepassing.

3.3.4 Wijze waarop horizontale verantwoording wordt ingevuld

Het bestuur hecht belang aan een goed contact met omgeving en betrokkenen. Dit uit zich allereerst door presentie en een actieve bijdrage in alle relevante overleggen (SWV Passend Onderwijs, OOGO, bestuurlijke netwerken, enz.). In de jaarplanning is, volgens een vast patroon, ruimte ingericht voor een structureel, jaarlijks overleg met leden van de GMR, directeuren en schooladviesraden.

Tweewekelijks wordt voor directie, GMR en bestuur een nieuwsbrief uitgegeven (Infowaard) met informatie over alle actuele en lopende ontwikkelingen. Voor personeelsleden verschijnt er tweemaandelijks een nieuwsbrief over de interne, externe en onderwijskundige actualiteit. Ouders ontvangen nieuwsbrieven vanuit de scholen.

Daarnaast wordt jaarlijks tijd ingeruimd voor een bezoek aan de scholen. De bestuurder legt naast de tweemaandelijkse voortgangsgesprekken met de directeur, jaarlijks per school een schoolbezoek af. De toezichthouders bezoeken ieder jaar een tweetal scholen en spreken daar met directie en het team en vaak ook met ouders.

Dit totaal aan overleggen, bezoeken en nieuwsbrieven zorgt voor structuur en transparantie t.a.v. de interne en externe contacten en communicatie: de stichting is 'in control'. Processen en procedures zijn zodanig ingericht, dat alle relevante risico's tijdig worden gesignaleerd en passende maatregelen worden genomen om deze risico's en de gevolgen daarvan te beheersen.

Voor de processen die onder de verantwoordelijkheid van administratiekantoor Groenendijk Onderwijs Administratie vallen verwijzen wij naar de TPM-verklaring van genoemd kantoor.

3.4 Omgeving

3.4.1 Afhandeling van klachten

Er zijn in 2022 géén klachten ingediend.

Zoals beschreven in de klachtenregeling van de stichting beschikt het bevoegd gezag over twee vertrouwenspersonen.

3.4.2 Belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. internationalisering

Deze ontwikkelingen hebben vooral betrekking op het aanbieden van de Engelse taal. Steeds vaker gebeurt dat vanaf de kleutergroep.

3.4.3 Verwachte toekomstige ontwikkelingen m.b.t. internationalisering

Niet van toepassing.

4 Risicomanagement

Voor wat betreft de werking van de Administratieve Organisatie verwijzen wij naar het Handboek Administratieve Organisatie. Voor de interne controle verwijzen wij naar het Algemeen Financieel beleid en de bijlagen daarvan. Daarnaast zijn er zaken uitbesteed aan het administratiekantoor en zijn er afspraken gemaakt in een Service Level Agreement. Het administratiekantoor is in bezit van een ISAE-verklaring wat de uitbesteedde zaken borgt. Binnen de organisatie wordt er gewerkt met een vaste cyclus voor wat betreft Planning en Control.

Jaarlijks worden de bekende risico's voor de stichting besproken en getoetst op realisme en aanwezigheid. Daarnaast wordt er gekeken naar nieuwe risico's die opdoemen. In samenspraak met de Raad van Toezicht, GMR en directeuren wordt er al naar gelang de noodzaak opgetreden of worden er plannen bijgesteld. Voor de opbrengsten hiervan over 2022, verwijzen wij naar onderstaande paragraaf.

Binnen de auditcommissie en het bestuur is gesproken over risicomanagement en vermogensvisie. Dit heeft geresulteerd in het opstellen van een risicoanalyse (op basis van het model PO-Raad) met daaraan gekoppeld een verantwoording van de vermogenspositie.

4.1 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

In 2020 is er een risicoanalyse uitgevoerd, die jaarlijks getoetst wordt. Deze exercitie is ook in 2022 uitgevoerd. Gebleken is dat deze nog steeds voldoende actueel is. De risico's die onvoldoende afgedekt ^{en/of} niet helemaal af te dekken zijn ^{en/of} grote (financiële) impact hebben zijn in het risicoprofiel in paragraaf 4.2 weergegeven. Dit dient als onderlegger om te komen tot het bepalen van het gewenste eigen vermogen.

Het risicoprofiel in paragraaf 4.2 laat zien dat PCPO Krimpenerwaard diverse risico's onderkent.

Voor het uitvoeren van de risicoanalyse is gekozen voor het uitgebreide model wat de PO-raad heeft ontwikkeld. De hieronder genoemde thema's en risico's corresponderen met dit model.

Hieronder volgt per thema een korte toelichting van de belangrijkste risico's.

1. Bestuur en organisatie

De organisatie staat stevig en de risico's zijn waar mogelijk afgedekt. In verband met vacatures op directieposities bestaat het risico op terugloop in kwaliteit en onvrede. Hoewel de kans niet groot is, zal de impact daarvan stevig zijn.

2. Onderwijs en identiteit

Binnen PCPO Krimpenerwaard wordt stelselmatig gewerkt volgens gestelde doelen en vaste structuren. Conform strategisch beleid wordt aandacht besteed aan kwaliteitszorg, leerlingenzorg, enz. zoals beschreven en geëvalueerd in het strategisch beleidsplan.

3. Financiën

PCPO Krimpenerwaard bestempelt zichzelf als een financieel gezonde organisatie. Tegelijkertijd zien we de risico's toenemen. Het aannemen van personeel waarvan de kennis en kunde nog onvoldoende aangetoond is, is anno 2022 onontkoombaar. Daarnaast spelen er vanuit het IHP-zaken rondom (ver)nieuwbouw. Hoewel we daar erg alert op zijn, speelt daar qua risico's het rechtmatigheidsvraagstuk.

Het prognosticeren van de leerlingaantallen blijft lastig. Leerlingen worden vaak laat aangemeld. Een geringe stijging of daling van dat getal, kan grote gevolgen hebben. Vanwege de t-1 systematiek is er in voorkomende gevallen wel tijd om te anticiperen.

4. Personeel

Het personeelstekort in het onderwijs is aanleiding voor grote zorgen. De afhankelijkheid van goed en voldoende personeel is enorm en heeft impact op vrijwel alle

activiteiten en risico's. Uitvallen van personeel als gevolg van werkdruk, mede veroorzaakt door toenemende zorg, is een reëel risico met grote impact.

5. **Huisvesting, facilitaire dienstverlening en ICT**

Onderwijs is ons vak, bijkomende zaken als huisvesting vormen een risico waar het gaat om het ontbreken van kennis en kunde bij (ver)nieuwbouwprojecten. Ook veranderende wet- en regelgeving brengt risico's met zich mee qua vermogenspositie. De verwachting is dat hier in 2023 meer duidelijkheid over zal komen waarop de risicoparagraaf op die punten aangepast zal worden.

4.2 Risicoprofiel

Onderstaande hoofd- en subthema's corresponderen vrijwel helemaal met de risicoanalyse. Een toegevoegd risico is de onzekerheid rondom de manier waarop de voorziening groot onderhoud opgebouwd dient te worden.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans (b)	Berekende verwachte impact (a x b)
Bestuur en Organisatie			169.000
▪ Aansprakelijkheid onvoldoende afgedekt	50.000	31%	15.500
▪ De kwaliteit van de schoolleiders schiet tekort	100.000	31%	31.000
▪ Belanghebbenden tonen zich ontevreden of haken af	250.000	49%	122.500
Onderwijs en Identiteit			104.000
▪ Ontbreken van een (toereikend) systeem voor kwaliteitszorg	100.000	47%	47.000
▪ Te weinig aandacht voor sociale veiligheid	100.000	50%	50.000
▪ Geformaliseerd beleid voor leerlingenzorg ontbreekt	25.000	13%	3.250
▪ Ontbreken van vastgesteld strategisch beleid	25.000	15%	3.750
Financiën			101.500
▪ Onvoldoende sturing op resultaten	50.000	28%	14.000
▪ Een beleidsrijke meerjarenbegroting ontbreekt	50.000	59%	29.500
▪ Onverwachts verminderen (tijdelijke) subsidies	50.000	49%	24.500
▪ De verzekering dekt de schade niet	100.000	22%	22.000
▪ Financieel beleidsplan ontbreekt	50.000	23%	11.500
Personeel			382.500
▪ Onvoldoende of onvoldoende bekwaam personeel	250.000	75%	187.500
▪ Personeelsformatie groeit harder dan gepland	100.000	69%	69.000
▪ Het ziekteverzuim ligt structureel boven landelijk gemiddelde	200.000	46%	92.000
▪ Onvoldoende naleving regelgeving	50.000	8%	4.000
▪ Opbouw van personeelsdossiers schiet tekort	100.000	30%	30.000
Huisvesting, facilitaire dienstverlening en ICT			325.000
▪ Gebrek aan expertise ten aanzien van huisvesting	100.000	43%	43.000
▪ Huisvestingsprojecten leiden tot overschrijdingen	200.000	41%	82.000
▪ De voorziening groot onderhoud moet per element	400.000	50%	200.000
Totaal			1.082.000

Kans:

1. Zeer onwaarschijnlijk	<5%
2. Onwaarschijnlijk	5% <> 10%
3. Waarschijnlijk	10% <> 25%
4. Meer dan waarschijnlijk	25% <> 50%
5. Zeer waarschijnlijk	50% <> 100%

Bovenstaande risico's met bijbehorende financiële consequenties geven aan dat de gewenste bufferliquiditeit 1.082.000 wenselijk is.

Uit de risicoanalyse blijkt dat 50% van de urgente en middelgrote risico's met een financiële impact op korte termijn (<1 jaar) adequaat zijn afgedekt, waar de ondergrens 60% is. Gezien de ontwikkelingen die we op korte termijn met name op het gebied van huisvesting verwachten stellen we hier geen maatregelen tegenover en accepteren we dit gegeven.

Op basis van bovenstaande gegevens, data vanuit diverse benchmark-rapporten en intern en extern gesprek heeft PCPO Krimpenerwaard de streefwaarden vastgesteld en opgenomen in paragraaf 5.1.5.

5 Bedrijfsvoering

5.1 Bedrijfsvoering

5.1.1 Zaken in het afgelopen jaar met behoorlijke personele betekenis

PCPO Krimpenerwaard streeft naar een zo evenwichtig mogelijke personeelsverdeling tussen mannen en vrouwen en verdeeld in verschillende leeftijdscategorieën. Tot op heden lukt het een gezonde mix van verschillende leeftijdsgroepen aan ons te binden, het aan nemen van meer mannen blijkt ook dit jaar ondoenlijk.

Ondanks grote inspanningen om goed gekwalificeerd personeel te vinden, lukt dat onvoldoende. Opleidingsplaatsen voor zowel reguliere studenten als zij-instromers blijken mondjesmaat te vullen. We voorzien hier voor de nabije en verdere toekomst toenemende problemen. Nu al is het bijna regel dat nieuwe vacatures alleen met intern personeel kunnen worden ingevuld. Dat betekent dat medewerkers extra dagen komen werken, dat IB'er of directeur lestakingen op zich nemen, dat groepen worden samengevoegd of dat de 'extra handen' voor de klas gaan.

In 2022 was er sprake van 1 directievacature; op de Koningin Wilhelminaschool in Ouderkerk a/d IJssel. De procedure die doorlopen werd, leidde tot de benoeming van de heer De Leeuw. Het is opvallend dat met name IB-vacatures slecht vervuld kunnen worden. Ook hiervoor werken wij op dit moment met interne oplossingen.

In 2022 is het gelukt vrijwel alle groepen dagelijks te bemensen. Dit mede door een laag verzuimpercentage (4,25%) ondanks de pandemie.

5.1.2 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. personeel

In 2022 zette de problematiek van het toenemend lerarentekort zich steeds meer door. Met name t.a.v. ziektevervangings kon dat leiden tot ongewenste situaties: groepen samenvoegen, directeur ^{en/of} IB'er voor de klas, een klas naar huis. De PCPO Krimpenerwaard voert een strategisch personeelsbeleid dat gericht is op het proactief (boven-formatief) werven en benoemen van personeelsleden. Ook worden trajecten ingericht met zgn. zij-instromers.

De ontwikkeling van leerkrachtvaardigheden is binnen het strategisch personeelsbeleid een belangrijk aandachtspunt. Er is veel aandacht voor scholing en deskundigheidsbevordering. Op schoolniveau wordt teamscholing en -training georganiseerd rond schoolspecifieke ontwikkeldoelen, zoals eigenaarschap, sociaal emotionele ontwikkeling, instructievaardigheden, didactiek, enz. Door de coronapandemie konden we halverwege het jaar weer fysieke studiemomenten aanbieden. Daarvoor vonden deze online plaats.

De eigen interne knikkeracademie bood vanaf september 2022 weer trainingen en cursussen aan. Twee personeelsleden hebben de opleiding tot directeur met goed gevolg afgerond.

Deelname aan genoemde scholingstrajecten wordt per individueel personeelslid verantwoord binnen het Taakbeleid. Implementatie, monitoring en evaluatie van scholing en deskundigheidsbevordering zijn een vast thema binnen de voortgangsgesprekken tussen bestuurder en directeur en worden beschreven in de managementrapportage 'personeel' ter verantwoording aan de toezichthouders.

5.1.3 Gevoerde beleid inzake de beheersing van uitkeringen na ontslag

In 2022 zijn er geen personeelsleden ontslagen.

De personeelsleden met een tijdelijke benoeming dan wel uitbreiding hebben in verband met de wet Werk en Zekerheid tijdig bericht ontvangen dat de tijdelijke benoeming/uitbreiding niet automatisch zou worden verlengd.

Na het gereedkomen van het bestuursformatieplan konden vrijwel alle personeelsleden hun dienstverband voortzetten binnen de stichting.

5.1.4 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. de huisvesting

De meerjarenonderhoudsplannen van alle gebouwen zijn doorgenomen en de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden hebben plaatsgevonden. Dit werd uitgevoerd in samenwerking met Lakerveld ingenieurs- en architectuurbureau uit Noordeloos.

Voor onderhoud en verplichte keuringen hebben we diverse mantelcontracten lopen die bovenschols zijn afgesloten.

Jaarlijks doteren we bedragen aan de voorziening voor toekomstig onderhoud aan de schoolgebouwen.

In 2022 is in samenspraak met de projectleider vanuit de gemeente verder gewerkt aan de realisering van nieuwbouw van cbs De Ark in Bergambacht. Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden van vernieuwbouw. Voor die variant is gekozen. De architect maakte de eerste schetsen en plattegronden. Naar verwachting wordt dit proces in de loop van 2023 verder geconcretiseerd.

In 2022 hebben schoolbesturen en gemeentebestuur gesproken over en gewerkt aan een nieuw/herzien IHP. Alle teksten zijn gereed, wij zijn in afwachting van de definitieve vaststelling door college en gemeenteraad.

5.1.5 Financiële positie op balansdatum incl. goede toelichting

De in deze paragraaf genoemde kengetallen geven inzicht in de financiële gezondheid van de organisatie. We hanteren de hieronder toegelichte kengetallen:

Weerstandsvermogen

Het vrije deel van het eigen vermogen minus (materiële) vaste activa uitgedrukt in een percentage van de jaarlijkse rijksbijdrage.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen en vreemd vermogen. Het verschaft inzicht in de financieringsopbouw en geeft aan in hoeverre aan de verplichtingen op langere termijn kan worden voldaan. De solvabiliteit is exclusief (1) en inclusief (2) de bestaande voorzieningen.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre op korte termijn aan de betalingsverplichtingen kan worden voldaan. Liquiditeit wordt gedefinieerd als: de verhouding tussen de vlottende activa (som van de liquide middelen en de vorderingen) en de kortlopende schulden.

Rentabiliteit

De rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief resultaat. Voor de onderwijssector is een rentabiliteit van 0% verdedigbaar, omdat het onderwijs geen winstoogmerk kent. Rentabiliteit wordt gedefinieerd als: het resultaat uit de gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten uit de gewone bedrijfsvoering.

Huisvestingsratio

Deze geeft weer welk deel van de totale lasten is besteed aan lasten voor huisvesting. Daaronder vallen ook de afschrijvingen voor gebouwen en terreinen.

Normatief publiek eigen vermogen

PCPO Krimpenerwaard heeft volgens de [rekenmethode](#) van OCW een ratio van 1,19 bij het bovenmatig eigen vermogen. Dit overschrijdt de norm. De ratio zal in 2023 en verder echter zakken als gevolg van een negatieve begroting en de besteding van de bestemmingsreserve Passend Onderwijs. Meer informatie over deze bestemmingsreserve is te lezen in hoofdstuk 5.1.8.

Kengetal	Formule	Streefwaarden PCPO	Norm landelijk	2022	2021	2020	2019
Weerstandsvermogen	Reserves (excl. MVA) / Totale lasten	8-13	10-20	13,81	10,59	9,25	12,28
Weerstandsvermogen	Reserves (incl. MVA) / Totale lasten	20-30	10-20	25,87	25,40	24,58	28,76
Solvabiliteit 1	(Eigen vermogen excl. voorzieningen) / Balanstotaal	>40	>30	62,08	57,92	59,93	63,96
Solvabiliteit 2	(Eigen vermogen + Voorzieningen) / Balanstotaal	>60	>30	81,15	76,92	78,02	81,11
Liquiditeit	Vlottende activa / Vlottende passiva	>1,5	< 1	3,78	2,89	2,89	3,45
Rentabiliteit	Exploitatieresultaat / Totale baten	-5/+5	>0 en <5	3,24	3,59	-2,79	0,98
Huisvestingsratio	Huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen / totale lasten * 100	<10		6,91	8,51	7,39	7,35
Bovenmatig eigen vermogen	Rekenmodule ministerie	< 1	< 1	1,19	0,98	0,88	

De tabel met kengetallen laat zien dat vrijwel alle kengetallen van de PCPO Krimpenerwaard zich rond of boven de gestelde bandbreedtes bewegen. Daarmee voldoen deze cijfers aan de eisen die door het bestuur en de overheid gesteld zijn. Verder geven de kengetallen aan dat PCPO Krimpenerwaard een financieel gezonde organisatie is. Vanuit de controle en beheersing van de beschikbare middelen wordt zo goed als mogelijk gezocht naar zinnige en noodzakelijke investeringen.

Voor de streefwaarden geldt dat de norm gekozen is die de PO-raad, in navolging van de commissie DON, voor organisaties van de omvang van de PCPO Krimpenerwaard heeft vastgesteld. Bij het weerstandsvermogen incl. MVA is hiervan afgeweken en is de bovengrens voor nu op advies van een controlerende accountant naar boven bijgesteld op 20-30% waar het advies 10-20% is. Gezien de kleinschaligheid van de stichting en de risico's die in de risicoparagraaf beschreven zijn, is er door het bestuur voor gekozen om te streven naar een weerstandsvermogen > dan 10%. Intern bekijken we met elkaar waar opgebouwd vermogen zo goed als mogelijk ingezet kan worden ten gunste van het primaire proces zonder daarbij de risico's en het belang van reserves uit het oog te verliezen. Om meer zicht te krijgen en te houden op het vermogen en de risico's is in 2020 met de belanghebbende een uitvoerige risicoanalyse gemaakt met de vertaling naar de vermogenspositie. Op basis daarvan zijn de eigen streefwaarden vastgesteld voor het weerstandsvermogen inclusief en exclusief de MVA.

5.1.6 Toelichting op de ontwikkeling van de balansposten

In vergelijking met vorig jaar is het balans totaal met € 326.000 toegenomen.

De materiele vaste activa is met ruim € 117.000 afgenomen. In 2022 zijn relatief weinig grote investeringen gedaan en de activelijst is opgeschoond waardoor het afschrijvingstotaal hoger was dan begroot.

Als gevolg van de vereenvoudiging van de bekostiging is de vordering op OCW grotendeels weggefallen. Dat verklaart het verschil van ruim € 470.000 bij de vorderingen.

Als gevolg van het positieve resultaat en het verder opbouwen van de voorzieningen, zijn de liquide middelen fors hoger dan vorig jaar.

Als gevolg van het positieve resultaat is het eigen vermogen toegenomen. Ook is er meer gedoteerd dan onttrokken aan de diverse voorzieningen.

Investeringen zijn gedaan op basis van de investeringsplanning ^{en/of} de daaronder liggende beleidskeuzen. De dotaties hebben plaatsgevonden op basis van geldende wet- en regelgeving en toekomstige verplichtingen voor jubilea, opname duurzame inzetbaarheid en groot onderhoud.

Balans per 31-12-2022 en 31-12-2021

Activa (€)	31 december 2022	31 december 2021
Materiele vaste activa	1.593.904	1.711.448
Financiële vaste activa	4.725	4.725
Vorderingen	163.236	633.971
Liquide middelen	3.457.517	2.542.925
Totaal	5.219.383	4.893.069
Passiva (€)		
Eigen vermogen	3.240.401	2.834.116
Voorzieningen	995.246	929.395
Kortlopende schulden	957.430	1.098.032
Langlopende schulden	26.306	31.526
Totaal	5.219.383	4.893.069

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op circa € 450.000. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud technische correctie" is, aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papierenexercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Hoewel de financiële positie van PCPO Krimpenwaard goed is, zal het uitblijven van dit deel van de bekostiging zorgen voor minder investeringen in de toekomst. Vooral de investeringen op het gebied van duurzaamheid en luchtkwaliteit zullen hierdoor niet (geheel) uitgevoerd kunnen worden.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 230 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

5.1.7 Toelichting op het resultaat en wat daaraan heeft bijgedragen

Bij het opstellen van de begroting 2022 is uitgegaan van alle baten die met zekerheid zouden komen en de baten die met vrij veel zekerheid zouden komen. Dit is een redelijk voorzichtige benadering, maar geeft in ieder geval een vrij grote mate van zekerheid dat er niet met baten gerekend wordt die nog onzeker zijn.

Lopende 2022 zijn er fors meer baten binnengekomen dan voorzien bij het opstellen van de begroting 2022. De aanpassingen aan de cao primair onderwijs en de correctie daardoor in de rijksbekostiging hebben gezorgd voor fors hogere baten. Ook is er door toenemende leerlingaantallen, mede veroorzaakt door de toestroom van Oekraïense kinderen, voor € 150.000 aan groeibijdragen ontvangen. De komst van meer statushouders heeft daarnaast ook gezorgd voor ruim € 330.000 aan extra bekostiging voor nieuwkomers. De middelen Passend Onderwijs zoals beschreven in paragraaf 5.1.8 zorgden ook voor een stijging van de baten.

Bovenstaande heeft voor ruim € 1.450.000 aan extra baten vanuit het rijk gezorgd.

De overige baten zijn fors hoger dan begroot. Detachering van invalpersoneel door geïntensiverde samenwerking met andere besturen binnen de invalpool hebben er in 2022 toe geleid dat er € 92.000 aan extra baten ontvangen is in verband met uitleen van personeel.

PCPO Krimpenerwaard huisvest en organiseert het onderwijs aan nieuwkomers voor de hele Krimpenerwaard. Vanwege de situatie in de Oekraïne nam het aantal nieuwkomers explosief toe. Kosten voor huisvesting en inhuur van extra personeel zijn primair gemaakt door PCPO Krimpenerwaard en later verrekend met de gemeente en de andere besturen in de Krimpenerwaard voor zover de bekostiging niet toereikend was. Deze baten zijn opgenomen onder de 'overige baten'.

Hieronder de ontvangen baten over 2022 afgezet tegen de begroting 2022 en de realisatie 2021.

Baten (€)

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Rijksbijdragen	11.918.644	10.452.126	10.600.672
Overige overheidsbijdragen en – subsidies	97.251	92.577	94.776
Overige baten	512.029	319.368	460.644
Totaal Baten	12.527.924	10.864.071	11.156.092

Voor vrijwel al de hierboven genoemde extra baten geldt dat hier ook extra lasten tegenover staan. De salarissen zijn flink gestegen en er is extra personeel ingehuurd voor de Internationale Schakelklassen. Ook de groeibijdragen zijn volledig ingezet door het vormen van zogenaamde groepen en het starten van extra Internationale Schakelklassen. Tegenover de inkomsten uit detachering via de invalpool staan salarislasten.

De extra ontvangen baten vanuit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs zijn niet geheel uitgegeven. Deze zijn in de eerder beschreven bestemmingsreserve geplaatst. De afschrijvingslasten zijn hoger dan begroot als gevolg van het opschonen van de activa-lijst.

Als gevolg van de komst van meer nieuwkomers en hoge inflatie zijn de huisvestingslasten hoger dan begroot. Dit valt echter relatief gezien mee. Belangrijk om op te merken is dat de afrekeningen van gas en elektra bij het opstellen van de jaarrekening nog niet ontvangen waren. De verwachting is dat hier enkele duizenden euro's aan bijbetaald moet worden. De investeringen in duurzaamheid in 2020 en 2021 hebben echter een fors dempende werking op deze lasten.

De overige instellingslasten zijn ook hoger dan begroot. Dit heeft grotendeels te maken met extra uitgaven vanwege groei en nieuwkomers. Ook de kosten voor ICT-licenties stijgen explosief.

Hieronder de lasten over 2022 afgezet tegen de begroting 2022 en de realisatie 2021.

Lasten (€)

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Personele lasten	9.511.655	8.536.238	8.433.437
Afschrijvingen	444.156	376.264	327.260
Huisvestingslasten	832.359	782.137	910.492
Overige instellingslasten	1.319.838	1.158.994	1.077.273
Totaal Lasten	12.108.008	10.853.633	10.748.461

Allocatie van middelen

PCPO Krimpenerwaard kiest ervoor zoveel mogelijk middelen op schoolniveau in te zetten. Primair vallen alle middelen op schoolniveau, middels een afdracht van 3,5% van de bekostiging personeel en 75% van het PAB-budget (exclusief de werkdrukmiddelen) worden collectieve zaken geregeld en betaald. Te denken valt hierbij aan alle scholing, de kosten voor verlof van personeelsleden, contributies, kosten voor (ziekte)verzuim, personele frictie, enz. Een totaaloverzicht is te vinden in het Algemeen Financieel Beleid van de stichting. Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs heeft de keuze gemaakt de middelen te verdelen over de besturen. Intern worden deze middelen op basis van leerlingaantal en zorgzwaarte van de school verdeeld over de scholen. De middelen die toegekend zijn in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid zijn hier één van de graadmeters voor. Deze middelen gaan rechtstreeks naar de scholen die het betreffen. Deze middelen zijn uitgegeven aan het verbeteren van de Vroeg Voorschoolse Educatie in samenspraak met opvangpartners, het bevorderen van de doorgaande lijn van 2 tot 8-jarigen en het 'leren' van de doelgroep in combinatie met de sociale context waarin zij zich bevinden.

De overhead bedraagt maximaal 4,5% van de totale baten, hiermee worden de staf, de administratiekosten inclusief de kosten voor de accountantscontrole en de huisvestingskosten betaald.

5.1.8 Analyse exploitatie in relatie tot de begroting en realisatie vorig jaar

Zowel de baten als lasten laten een afwijking zien ten opzichte van de begroting 2022 en realisatie 2021.

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Totaal Baten	12.527.924	10.864.071	11.156.092
Totaal Lasten	12.108.008	10.853.633	10.748.461
<i>Saldo Baten en Lasten</i>	<i>419.916</i>	<i>10.438</i>	<i>407.631</i>
Financiële Baten en Lasten	-13.631	-8.520	-7.339
Resultaat	406.285	1.918	400.292

Al met al is er in 2022 1,69 miljoen meer binnen gekomen en 1,29 miljoen extra uitgegeven.

In de begroting 2022 was geen rekening gehouden met de aanpassing cao Primair Onderwijs, de groei van het aantal leerlingen en de toestroom van nieuwkomers. Ook de extra baten vanuit het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs waren niet voorzien. Deze zaken zijn de oorzaak van de hogere baten.

Zoals boven beschreven zijn als gevolg daarvan ook de lasten fors hoger dan begroot. Het positief resultaat van ruim € 400.000 heeft voor de helft te maken met de extra baten vanuit het Samenwerkingsverband. Deze zijn in een bestemmingsreserve opgenomen. Daarnaast ondervinden we hinder van de krappe arbeidsmarkt waardoor het niet mogelijk is alle vacatures in te vullen. Dit heeft er voor gezorgd dat niet alle middelen ingezet konden worden. Ook het relatief lage verzuim maakte dat de kosten voor invallers meevielen.

Ten opzichte van 2021 valt op dat zowel de baten als lasten fors hoger zijn. Waar we in 2021 vooral last hadden van de coronapandemie waardoor scholingen en dergelijke niet doorgingen en we te maken hadden met veel afwezigheid van personeel, was dat in 2022 niet of minder het geval. De kosten voor scholingen waren in lijn met de begroting en de inhuur van invalpersoneel viel relatief gezien mee. De afwijkingen die beschreven zijn voor 2022, waren onvoorzien en vooraf niet te bedenken.

Besteding middelen Passend Onderwijs

Vanuit het samenwerkingsverband Passend Onderwijs ontvingen wij in 2022 € 655.271. Dit bedrag is aanmerkelijk hoger dan voorzien als gevolg van het beschikbaar komen van extra middelen vanuit het Samenwerkingsverband. Niet alle middelen die (extra) beschikbaar zijn gekomen, zijn ook in 2022 ingezet. Er is voor het niet ingezette deel een bestemmingsreserve gevormd van € 182.184. Deze middelen zullen voor het beoogde doel in 2023 en verder ingezet worden.

De uitgegeven middelen zijn aan de volgende zaken besteed:

Middelen Passend Onderwijs	
Ondersteuningsstructuur	104.600
Trajectbegeleiding en coördinatie	29.600
Interne begeleiding	62.500
Professionalisering	12.500
Ondersteuning leraren	71.000
Professionalisering	26.500
Begeleiding leerkrachten	44.500
Ondersteuning leerlingen	297.487
Handen in de klas	184.487
Materiële inzet	14.500
Leerlinggebonden begeleiding	98.500
Totaal	473.087

Meer inhoudelijke informatie is te lezen in paragraaf 3.2.6.

5.1.9 Toelichting op het investeringsbeleid

Er zijn afgelopen jaar diverse investeringen gedaan, zoals opgenomen in de investeringsplanning van 2022. Hierin is niet significant afgeweken van de meerjarige investeringsplanning. Deze planning is erop gericht de gemaakte beleidskeuzes materieel te ondersteunen en de strategische doelen van de stichting te verwezenlijken.

Investerings en afschrijven over 2022 (€)

	Investerings	Afschrijving
Gebouwen en terreinen	0	4.007
Technische zaken	25.711	52.054
Meubilair	51.601	82.952
ICT	204.048	255.218
Onderwijs Leer Pakket en apparatuur	47.110	49.925
Totaal	328.470	444.156

De grootste investeringen zijn in 2022 gedaan op het gebied van ICT. Dit betreft het vervangen van leerling devices die aan het einde van de financiële en technische levensduur waren.

5.1.10 Toelichting op kasstromen en financiering

Behoudens de in de voorgaande paragrafen beschreven zaken, hebben zich vrijwel geen opvallende zaken voorgedaan in 2022. Conform de meerjarenonderhoudsplanning is het onderhoud op de scholen uitgevoerd, waarvan de kosten aan de voorziening zijn onttrokken. In incidentele gevallen wordt er beredeneerd afgeweken van het MJOP en worden zaken naar voren gehaald of naar achteren geschoven. De voorziening groot onderhoud is verder opgebouwd om aan de toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit de meerjarenonderhoudsplanningen te kunnen voldoen.

In 2023 en verder zal de dotatie aan de voorziening groot onderhoud met 25% stijgen als gevolg van (toekomstige) kostenstijgingen en actualisatie van de MJOP's. Tegelijkertijd zal er waarschijnlijk een eenmalige extra inleg gedaan moeten worden in verband met de komende verplichting om te gaan werken via de componentenmethode.

Ook de gratificaties voor diverse jubilea zijn onttrokken aan de daarvoor bestemde voorziening en de voorziening is verder opgebouwd conform geldende richtbedragen. Dit geldt ook voor de voorziening voor Duurzame Inzetbaarheid.

Hieronder de stand van de diverse (bestemming)reserves en voorzieningen per 31-12-2022 en 01-01-2022:

Reserves en eigen vermogen per 31-12-2022 en 01-01-2022 (€)

	31-12-2022	01-01-2022
Algemene reserve	1.698.009	1.613.256
Reserve bovenscholen	668.262	543.614
Bestemmingsreserve bovenscholen	120.000	120.000
Bestemmingsreserve Passend Onderwijs	182.148	0
Reserve nieuwbouw	25.285	18.964
Overige reserve (privaat)	546.696	538.281
Totaal Eigen vermogen	3.240.400	2.834.115

Voorzieningen per 31-12-2022 en 01-01-2022 (€)

	31-12-2022	01-01-2022
Voorziening onderhoud	864.792	779.456
Voorziening jubilea	109.274	99.961
Voorziening duurzame inzetbaarheid	21.180	49.979
Totaal Voorzieningen	995.246	929.396

Drie panden vallen niet onder de voorziening onderhoud zoals hierboven genoemd. Het betreft Multi Functionele Accommodaties (MFA's) waarvan het beheer bij een VvE ligt. De lasten van de investeringen die gedaan zijn, lopen via de VvE. Voor de stichting geldt dat dit een gering financieel risico met zich meebrengt, omdat er liquide middelen voor de afschrijving en opbouw van een onderhoudsvoorziening in de VvE moeten worden ondergebracht. Dit heeft invloed op de kengetallen en het beschikbare vermogen om te investeren en uitgavenpieken op te vangen.

5.1.11 Informatie over financiële instrumenten

Niet van toepassing.

5.1.12 In control statement

Niet van toepassing.

5.1.13 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. de interne en externe kwaliteitszorg

Er is een inventarisatie en analyse gemaakt van de tussen- en eindopbrengsten. De scholen formuleerden daarnaast eigen schoolambities t.a.v. de hoofdvakken rekenen, lezen en taal. Deze zijn besproken binnen directieberaad en bestuur.

In het kader van de interne kwaliteitscyclus zijn binnen Parnassys/WMK eigen kwaliteitskaarten ontwikkeld. Deze hebben betrekking op een drietal grote thema's uit het Koersplan, te weten ICT, Inclusiever Onderwijs en Eigenaarschap.

Er is een document 'Zicht op ontwikkeling' opgesteld. Dit geeft een overzicht van de scores van de referentieniveaus op de eindtoetsen. Daarnaast 'voorspelt' het of de groepen 6 en 7 op koers liggen. Op basis hiervan kunnen scholen waar nodig interventies plegen.

5.2 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken

5.2.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar

Ieder jaar vindt methodeonderzoek plaats. Een methode wordt in 9 jaar afgeschreven. Binnen deze cyclus wordt, in de regel, het gehele methodebestand vernieuwd. Er is een toenemende trend in het aanbod van digitale methodes. Deze nieuwe generatie methodes maakt gebruik van intelligente software. Deze maakt het mogelijk dat leerlingen specifieke ^{en/of} aanvullende opdrachten krijgen die nauw aansluiten bij hun eigen en ontwikkelingsfase. Tegelijkertijd ervaren wij dat sommige groepen (onderbouw) en sommige leerlingen meer gebaat zijn bij het werken uit een boek ^{en/of} in een schrift. We verwachten dat er de komende jaren een nieuwe balans ontstaat tussen digitale en papieren leermiddelen.

Het werken met digitale methodes doet een beroep op een andere houding van de leerkracht. Deze volgt de leerling via een dashboard en kan per direct op basis van real time informatie extra instructie geven. Zie ook strategisch personeelsbeleid onder 5.1.2.

In het kader van Inclusiever Onderwijs verwerven wij op basis van specifieke cases nieuwe inzichten in de ondersteuning van leerlingen. Meestal vindt dit plaats binnen de eigen school, in een enkel geval ook daarbuiten. In dit verband zijn afspraken gemaakt met zorgboerderij Groei & Bloei waar leerlingen (deels) tijdens en na schooltijd opgevangen worden. Binnen deze setting werken zij aan schooltaken, maar zijn zij vooral actief met andere taken op de boerderij. Het heeft met name betrekking op gedragsregulatie.

De middelen die ontvangen zijn voor het bestrijden van de onderwijsachterstanden zijn ingezet voor de Vroeg Voorschoolse Educatie en de doorgaande lijn van opvang naar onderwijs.

5.2.2 Onderwijsprestaties

De tussen- en eindopbrengsten lagen in 2022 onder de gebruikelijke scores en onder de eigen ambities. De nasleep van corona lijkt hier voor een deel de verklaring. De scholen hebben dit nader geanalyseerd in hun NPO-plan. De conclusies zijn vertaald in concrete acties waaraan de NPO-middelen ten grondslag liggen.

5.2.3 Onderwijskundige en onderwijsprogrammatische zaken

De scholen zijn georganiseerd volgens het leerstofjaarklassensysteem. Leerlingen uit eenzelfde geboortjaar worden bij elkaar gegroepeerd. Binnen de groep zijn er tal van mogelijkheden voor differentiatie.

Onze missie vertaalt zich in een visie met enkele belangrijke uitgangspunten die bepalend zijn voor ons beleid en handelen.

- Wij houden rekening met verschillen tussen kinderen: ieder kind is uniek en dient de mogelijkheid te krijgen zijn talenten te ontplooien.
- Wij bieden onderwijs dat bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen tot verantwoorde en zelfstandige mensen.
- Wij bieden gedegen onderwijs t.a.v. kennis en vaardigheden van onze leerlingen.
- Wij vinden aandacht voor de sociale, emotionele en creatieve ontwikkeling van de kinderen erg belangrijk.
- Wij willen leerlingen respect bijbrengen voor de leefwijze en opvattingen van anderen.
- Wij creëren een veilige en sfeervolle werk- en leeromgeving, waarin structuur geboden wordt en leerlingen gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen.

5.2.4 Informatie over de toegankelijkheid en het toelatingsbeleid

De scholen van de PCPO Krimpenerwaard hanteren een open toelatingsbeleid. Toelating van leerlingen ligt in handen van de directeuren, verwijderen door de bestuurder. In 2022 was er geen sprake van verwijdering van leerlingen.

5.2.5 Werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling

In het kader van cyclisch kwaliteitsbeleid zijn binnen het kwaliteitsinstrument Parnasys/WMK eigen vragenlijsten ontwikkeld rond de thema's ICT, Eigenaarschap en Inclusie. De vragenlijsten zijn uitgezet onder medewerkers, ouders en leerlingen. De uitslagen en conclusies worden betrokken in de evaluatie en bijstelling van het beleid.

5.3 Duurzaamheid

5.3.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. duurzaamheid

Voor scholen waar binnen afzienbare tijd (ver-)nieuwbouw wordt voorzien worden duurzaamheidsmaatregelen daarin betrokken (De Ark en De Rank). Voor de overige schoolgebouwen geldt dat ingezet wordt op duurzame investeringen, zoals zonnepanelen en Led-verlichting. Voor het Rak in Gouderak (schoolgebouw van De Bron) is een onderzoek naar de installatie van een warmtepomp gestart. Uitkomst en ervaringen worden meegenomen naar andere schoolgebouwen.

6 Toekomstige ontwikkelingen

6.1 Ontwikkelingen per beleidsterrein

6.1.1 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs

De ontwikkelingen t.a.v. de inzet van ICT zullen blijvend aandacht houden. Met het organiseren van onderwijs op afstand tijdens de scholensluiting nam de kennis over gebruik en inzet van ICT sterk toe. Het opent nieuwe gezichtspunten voor toekomstig gebruik.

Het samenwerkingsverband Midden-Holland reikte ook een tweetal aandachtspunten aan: dyslexie en begaafdheid. Vanuit de monitor dyslexie blijkt dat niet alle scholen scoren binnen de normen van de dyslexiemonitor. Specifieke aandacht voor het leesonderwijs is hierin belangrijk. Met de aanschaf en de inzet van het ondersteuningsprogramma's BOUW en Letterster zijn hierin inmiddels de eerste stappen gezet.

Het is belangrijk specifiek aandacht te schenken aan het begaafdenonderwijs. Op de scholen van de PCPO Krimpenerwaard gebeurt dat al in een bonte veelkleurigheid. In een beknopte beleidsnotitie verwoordden wij de stichtingsbrede uitgangspunten voor een relevant aanbod. Het samenwerkingsverband kocht voor alle participerende besturen en scholen nascholing in bij het instituut Novilo. Deze wordt in de schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 op stichtingsniveau aangeboden binnen de Knikkeracademie.

Daarnaast wordt gesproken en nagedacht over de mogelijkheden van toenemende inclusie. In dat kader stelde de PCPO Krimpenerwaard in samenspraak met de andere besturen binnen de gemeente het visiedocument 'Naar inclusiever onderwijs in de Krimpenerwaard' op. Uitgangspunt en doelstelling is dat de reguliere basisscholen alle leerlingen ^{t/m} niveau SBO binnen de eigen school toereikende ondersteuning kunnen bieden. In het verlengde hiervan is er regelmatig overleg met de gemeente m.b.t. de participatie van jeugdzorg en schoolmaatschappelijk werk.

6.1.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderzoek

Onderzoek richt zich met name op huisvesting en duurzaamheid. Zie hieronder.

6.1.3 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van kwaliteitszorg

Met de invoering van ParnasSys/WMK ontstaat de mogelijkheid het kwaliteitsbeleid in een nieuwe cyclische meerjarenplanning vorm te geven. Wij ontwikkelden eigen kwaliteitskaarten op de beleidsthema's ICT, eigenaarschap en inclusiever onderwijs.

In het kader van de opbrengsten werken de scholen met schoolspecifieke ambities. Deze waren tot voor kort gebaseerd op de zgn. vaardigheidsscore per groep. Nu overheid en inspectie in het toezichtkader de systematiek van de referentieniveaus aanhouden is dit element binnen de kwaliteitscyclus leidend geworden. Wij stelden hiervoor het document 'Zicht op ontwikkeling' op.

6.1.4 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van personeel

Er is veel zorg om en aandacht voor het lerarentekort. Binnen de PCPO Krimpenerwaard wordt dit steeds meer voelbaar en merkbaar. Op allerlei manieren proberen wij in contact te komen met studenten, zij-instromers, leraren en directeuren van elders. Wij gaan met hen in gesprek en bekijken welke mogelijkheden er zijn voor werk ^{en/of} persoonlijke ontwikkeling binnen onze stichting. Wij werven proactief en boven-formatief leraren en onderwijsassistenten, wij bieden (duale) studenten en zij-instromers opleidingsplekken aan en zorgen voor een goede en gedegen coaching en begeleiding.

Eind 2021 namen wij in het verlengde hiervan een promotievideo op, gericht op de werving van nieuw personeel. Wij startten een social mediacampagne op LinkedIn en Facebook om de bekendheid van de stichting en de scholen te vergroten en bij vacatures mogelijke kandidaten gericht te benaderen via pushberichten op hun eigen accounts.

6.1.5 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de huisvesting

In 2022 is het IHP herzien. Onder leiding van projectbureau ICS spraken schoolbesturen en gemeentebestuur in verschillende sessies met elkaar over het lopende IHP en de herziene versie. Het oude IHP is vanwege financiële tegenvallers in feite niet van de grond gekomen. Alle benoemde projecten uit het oude IHP zijn met voorrang opgenomen in het nieuwe. Concreet betekent dit, dat de (ver)nieuwbouwplannen van cbs De Ark te Bergambacht eindelijk ter hand kunnen worden genomen. Wij hopen hier in 2023 stappen te kunnen zetten. Er is al veel voorwerk gedaan door projectleider, directie en architect. Voor pcb De Rank te Schoonhoven betekent het dat nog even geduld moet worden betracht voordat hier de nieuwbouw in beeld komt. Dit betekent dat er de komende jaren extra investeringen nodig zijn om het schoolgebouw in stand te houden.

6.1.6 Toekomstige investeringen

Afhankelijk van de uitkomsten naar verduurzaming van de huidige panden, worden investeringen opgenomen in de planning. Verder zal de investeringsplanning gevolgd worden.

6.1.7 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid

T.a.v. duurzaamheid geldt dat dit richting de toekomst steeds meer onze aandacht heeft. Recent is in samenspraak met gemeentebestuur en collega-schoolbesturen het IHP geactualiseerd. Hierbinnen is het gesprek gevoerd over de varianten ENG, BENG en 0-op-de-meter. Uitgangspunt lijkt vooralsnog dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij natuurlijke momenten van vervanging ^{en/of} aanpassing. Op dit moment wordt dat actueel en concreet in de planvorming voor de (ver)nieuwbouw van cbs De Ark.

Voor schoolgebouwen van recentere datum bezien wij daarnaast vanuit de eigen verantwoordelijkheid of er interessante business-cases te realiseren zijn rond de installatie van zonnepanelen, het aanbrengen van Ledverlichting, verdere optimalisatie van isolatie en de (on)mogelijkheden van de warmtepomp.

6.2 Continuïteitsparagraaf

6.2.1 A.1 Kengetallen

Personeel				
	2022	2023	2024	2025
Onderwijzend personeel	8.23	8.34	8.24	8.24
Management / directie	86.10	84.56	80.72	78.86
Overige medewerkers	25.88	24.19	18.56	16.67
Leerlingaantal op 01-02	1.572	1.614	1.598	1.583

Het leerlingaantal lijkt na een piek in 2023 te stabiliseren de komende jaren. Vanwege de extra middelen vanuit het NPO, zijn er de afgelopen jaren meer medewerkers aangenomen dan vanuit de reguliere bekostiging mogelijk is. Met het aflopen van het NPO-budget zal het personeelsbestand vanaf augustus 2024 langzaam afnemen naar een passend aantal binnen de bekostiging. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt en de financieel gezonde positie van PCPO Krimpenerwaard zullen we zoveel als mogelijk goed gekwalificeerd personeel in dienst houden en waar mogelijk opleidingsplaatsen aanbieden aan mensen die de ambitie hebben in het onderwijs te komen werken.

6.2.2 A.2 Meerjarenbegroting

In onderstaande tabellen is de cijfermatige uitkomst te vinden van de raming van baten en lasten tot en met 2025.

Realisatie 2022 en raming baten en lasten 2023 t/m 2025 (€)

	2022	2023	2024	2025
Baten	12.562.779	12.053.066	11.691.963	11.593.198
Rijksbijdragen	11.918.644	11.590.740	11.244.282	11.165.518
Overige overheidsbijdragen en subsidies	97.251	97.792	97.124	97.124
College-, cursus- en/of examengelden	0	0	0	0
Baten in opdracht van derden	0	0	0	0
Overige baten	512.029	364.534	350.557	330.556
Lasten	12.527.924	12.292.957	11.700.302	11.515.205
Personeelslasten	9.511.655	9.925.697	9.392.851	9.186.292
Afschrijvingen	444.156	352.160	374.201	395.962
Huisvestingslasten	832.359	916.288	890.138	913.338
Overige lasten	1.319.838	1.098.812	1.043.112	1.019.613
Saldo baten en lasten	419.916	-239.891	-8.339	77.993
Saldo fin. Bedrijfsvoering	-13.631	-4.420	-3.770	-1.270
Saldo buitengewone baten en lasten	0	0	0	0
Totaal resultaat	406.285	-244.311	-12.109	76.723

Bij het opstellen van de begroting en het formatieplan wordt de meerjarenbegroting geactualiseerd. Belangrijke basis voor de meerjarenbegroting zijn de leerlingaantallen op 1 februari. Deze gegevens bepalen voor het grootste deel de bekostiging. De meerjarenbegroting 2022 – 2025 is tot stand gekomen op basis van de leerlingaantallen zoals opgenomen in paragraaf 6.2.1 A.1. De aantallen zijn aangereikt door de directeuren bij het opstellen van de begroting 2023 en gecombineerd met de meest recente gemeentelijke prognosecijfers.

Vanwege de vereenvoudiging van de bekostiging is het beter mogelijk de rijksbijdragen te berekenen. De genoemde rijksbijdragen zijn zodoende ook een betrouwbare benadering van de baten.

Bij de bekostiging is uitgegaan van de huidige bedragen zoals door DUO bekend gemaakt zijn. Hoewel het rijk niet in staat was in 2022 tijdig de definitieve beschikkingen af te geven voor de bekostiging 2023, waren de bedragen wel gepubliceerd en kon aan de hand van de modellen van de PO-raad alvast een berekening gemaakt worden voor de begroting 2023 en verder. Bij het schrijven van deze jaarrekening waren de stukken binnen en zijn de baten getoetst, deze komen op een geringe afwijking na, overeen met de genomen uitgangspunten.

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is uitgegaan van het continueren van de werkdrukmiddelen in zijn huidige vorm en voor een deel met de toezeggingen die voor de toekomst gedaan zijn. Alle momenteel bekende baten, lasten en toekomstige verplichtingen zijn meegenomen in de meerjarencijfers. Daar waar onzekerheden en risico's voorzien zijn, is gewerkt met stelposten. Een belangrijke onzekerheid is de ontwikkeling van de loonkosten in combinatie met de bekostiging. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is uitgegaan van evenwicht tussen kostenstijging en bekostiging.

Qua salarislasteren is in de meerjarenbegroting uitgegaan van de salariskosten die gelden per 01-01-2023, inclusief alle toelagen. Zaken als spaarverlof, ouderschapsverlof en verlof voor duurzame inzetbaarheid zijn meegenomen op basis van de nu bekende gegevens en aangevuld met gemiddelden uit het verleden.

Daar waar met een redelijke mate van zekerheid uitgegaan kan worden van het voortzetten van gemeentelijke subsidies, inkomsten vanuit verhuur en andere geldstromen zijn deze opgenomen. Daar waar twijfel bestaat zijn de baten geschrapt.

De huisvestingslasten laten een stijging zien de komende jaren. Vanwege gestegen kosten en een actualisatie van de MJOP's, zullen zowel de kosten voor het dagelijks onderhoud als de dotatie aan de voorziening groot onderhoud stijgen. In de meerjarenbegroting is gewerkt met een index van 13% op de kosten van het dagelijks onderhoud.

De overige lasten dalen fors in 2023 ten opzichte van 2022. Dit heeft te maken met het wegvallen van de NPO-bekostiging en de daarmee samenhangende uitgaven.

Raming balans 2022 t/m 2025 (€)

Balans	2022	2023	2024	2025
Vaste Activa	1.598.629	1.803.603	1.843.628	2.017.195
Immaterieel	0	0	0	0
Materieel	1.593.904	1.798.878	1.838.903	2.012.470
Financieel	4.725	4.725	4.725	4.725
Vlottende Activa	3.620.753	2.985.907	2.955.456	2.553.148
Vorraden	0	0	0	0
Vorderingen	163.236	150.000	150.000	150.000
Effecten	0	0	0	0
Liquide Middelen	3.457.517	2.835.907	2.805.456	2.403.148
Totaal Activa	5.219.382	4.789.510	4.799.084	4.570.343
Eigen Vermogen	3.240.400	2.996.088	2.983.979	3.060.704
Algemene Reserve	1.698.009	1.553.697	1.641.588	1.718.313
Bestemmingsreserves	1.542.391	1.442.391	1.342.391	1.342.391
Overige reserves	0	0	0	0
Voorzieningen	995.246	863.422	885.105	579.639
Langlopende schulden	26.306	30.000	30.000	30.000
Kortlopende schulden	957.430	900.000	900.000	900.000
Totaal Passiva	5.219.382	4.789.510	4.799.084	4.570.343

Bovenstaande meerjarenbalans is gemaakt op basis van de eindbalans 2022 en de diverse onderliggende stukken. Conform de meerjareninvesteringsplanning zullen de investeringen uitgevoerd worden. Voor de komende drie jaar staan er grote investeringen in ICT en meubilair op de planning. De investeringslasten zullen deze jaren aanzienlijk hoger zijn dan de afschrijvingslasten. De beschikbare liquide middelen zijn ruimschoots voldoende om deze investeringen te dragen.

In de huisvestingslasten is het dotatiebedrag opgenomen dat voortkomt uit de MJOP's van de diverse panden. De overige huisvestingslasten zijn met een forse indexatie opgenomen. De algemene aanname is dat de bekostiging meebeweegt met de prijsstijging die we momenteel meemaken. Echter, deze is zo fors geweest de afgelopen jaren dat we het niet aangedurfd hebben om net als andere jaren de indexatie van de bekostiging even hoog in te schatten als de indexatie die aan de lastenkant is doorgevoerd. Hier zou lopende deze meerjarenbegroting een meevaller uit kunnen voortkomen.

Voor 2023 en 2025 geldt dat er aanzienlijke uitgaven voor groot onderhoud aankomen waardoor het voorzieningentotaal fors afneemt.

Voor de 3 MFA-locaties is door de Vereniging van Eigenaren een voorziening getroffen. Deze lasten zullen rechtstreeks in het resultaat van het betreffende jaar opgenomen worden en zijn zodoende geen onderdeel van de voorziening groot onderhoud die hier genoemd wordt.

PCPO Krimpenerwaard
JAARVERSLAG
TOEZICHTHOUDERS
2022

Geloof in onderwijs

DE ARK - DE WEGWIJZER - ICHTHUSSCHOOL - DE RANK -
KON. JULIANASCHOOL - KON. WILHELMINASCHOOL - EBEN-HAËZER - DE BRON

Inhoudsopgave

Vooraf	36
1 Algemeen	36
Bestuursvorm	36
Code goed bestuur	36
2 Verantwoording wettelijke taken	36
Jaarrekening	37
Koersplan	37
Vacatiegeldregeling	37
3 Verantwoording op grond van code goed bestuur	38
Raad van Toezicht	38
Doelmatigheid gebruik van overheidsmiddelen	39
Risicobeheersing	39
Financiële risico's	39
Het vinden en binden van goed personeel	39
Verslag over afgelopen jaar	39
Intern toezichtkader	40
Aandachtsgebieden voor toezichthouders	40
Jaarlijkse evaluatie	40
Prioriteiten	40
4 Tenslotte	41

Contactgegevens

ADRES Hoofdstraat 69a, 2861 AL Bergambacht,

TELEFOON (0182) 35 08 70,

EMAIL info@pcpokrimpenerwaard.nl

IBAN NL69 RABO 0130 0367 22,

KVK NR. 24379256 Rotterdam

Vooraf

Met genoegen bieden wij u hierbij het jaarverslag van het toezichthoudend orgaan van stichting PCPO Krimpenerwaard aan. Als Raad van Toezicht geven wij, ook door middel van dit jaarverslag, graag inzicht in ons handelen. Dit jaarverslag heeft daarbij ook het karakter van het afleggen van verantwoording over de manier waarop wij onze taken hebben uitgevoerd.

Het toezicht richtte zich op de wettelijke taken aangevuld met de aandachtsgebieden en speerpunten zoals die door de toezichthouders zelf zijn geformuleerd. Wij informeerden ons door middel van de rapportages van de bestuurder, maar ook door eigen waarneming via schoolbezoeken en in gesprekken met vertegenwoordigers van directie, GMR en adviesraden. Daarnaast zijn er diverse 'driehoeksgesprekken' geweest met relevante stakeholders van de PCPO Krimpenerwaard. Dit alles heeft eraan bijgedragen dat de Raad van Toezicht op een passende wijze zich heeft weten te informeren en toezicht heeft kunnen houden.

Wij spreken onze waardering en dankbaarheid uit naar alle medewerkers die dagelijks op onze scholen actief zijn. Zij werken met hart en ziel aan kwalitatief goed en herkenbaar christelijk onderwijs. Zij hebben daarbij steeds de individuele leerling met haar/zijn talenten in het oog.

Namens de Raad van Toezicht,
H.P. Bezemer,
voorzitter

1 Algemeen

Bestuursvorm

Sinds 2021 heeft de PCPO Krimpenerwaard een nieuwe governancestructuur. De stichting kent daarbij de organen 'Bestuur' en 'Raad van Toezicht'. Er is in de voorgaande jaren een zorgvuldig proces geweest om te komen tot de transparante (en organieke) scheiding van bestuur en toezicht.

Het Bestuur van de stichting is in handen van de bestuurder. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het toezicht. De Raad van Toezicht bestaat daarbij uit 5 tot 7 leden.

Eind december 2022 is één van de toezichthouders afgetreden. Naar verwachting zal deze vacature in 2023 weer worden ingevuld.

Code goed bestuur

Wij hanteren en passen de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs' toe, zoals die werd opgesteld door de PO-raad.

2 Verantwoording wettelijke taken

De toezichthouders zijn, conform wet- en regelgeving, in 2022 belast geweest met de volgende taken:

- het goedkeuren van het meerjarig strategisch beleidsplan, de begroting en het jaarverslag;
- toezicht op naleving door Bestuur van wettelijke verplichtingen en de 'Code voor goed bestuur in het primair onderwijs';
- toezicht op de doelmatige en rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen;
- het aanwijzen van een accountant; accountant Van Ree is aangesteld voor de jaarcontrole van 2022;

- het afleggen van verantwoording in het jaarverslag;
- het evalueren van het Bestuur;
- het evalueren van haar eigen functioneren.

Jaarrekening

De Raad van Toezicht heeft het jaarverslag en de jaarrekening 2021 goedgekeurd en constateerde dat het voldoet aan de eisen van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ook de begroting voor het kalenderjaar 2023 is goedgekeurd.

De jaarrekening 2021 is door de accountant Van Ree gecontroleerd en van een goedkeurende controleverklaring voorzien. De toezichthouders hebben de accountant uitgekozen en stelden vast dat deze onafhankelijk was ten opzichte van de PCPO Krimpenerwaard.

Koersplan

In 2019 stelden de toezichthouders het Koersplan vast. Hierin is het strategisch beleid voor de periode 2019-2023 beschreven. Het Koersplan kwam tot stand in samenspraak met diverse stakeholders. Aan de doelen uit dit Koersplan wordt jaarlijks gewerkt middels een jaarplan. Deze jaarplannen die een cursusjaar omvatten zijn door de toezichthouders en de bestuurder besproken en door de toezichthouders vastgesteld.

Vacatiegeldregeling

De Raad van Toezicht heeft voor onbepaalde tijd vrijwillig afstand van gedaan van bezoldiging en heeft haar taken derhalve in 2022 onbezoldigd uitgevoerd.

Besluiten waarvoor statutair bepaald voorafgaande toestemming van toezichthouders is vereist

Op grond van de statuten en het bestuursreglement is voorafgaande goedkeuring van de toezichthouders vereist voor een aantal (voorgenomen) besluiten.

- a. het aangaan of verbreken van duurzame ^{en/of} strategische samenwerkingsverbanden;
- b. het aangaan van (meerjarige) financiële verplichtingen die niet in de begroting zijn opgenomen;
- c. het aangaan van geldleningen;
- d. het aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking met een andere rechtspersoon indien deze samenwerking of verbreking van ingrijpende betekenis is voor de stichting of de in stand te houden scholen;
- e. ingrijpende reorganisaties, waaronder in ieder geval moet worden verstaan het gelijktijdig of binnen een kort tijdsbestek beëindigen van de arbeidsovereenkomst van vijf procent (5%) van het in dienst van de stichting zijnde personeel;
- f. ingrijpende wijzigingen in de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers in dienst van de stichting;
- g. belangrijke wijzigingen in het onderwijsaanbod van de stichting respectievelijk van de onder de stichting ressorterende scholen;
- h. het stichten, opheffen of samenvoegen van scholen;
- i. vaststellen van het managementstatuut;
- j. het aanvragen van surseance van betaling of faillissement van de stichting;
- k. het nemen van besluiten waarvan de Raad van Toezicht in een nader reglement hebben bepaald dat deze aan haar goedkeuring zijn onderworpen.

In 2022 hebben zich ten aanzien van bovengenoemde punten geen zaken voorgedaan die voor besluitvorming in aanmerking kwamen.

De Raad van Toezicht treedt op als werkgever van de bestuurder.

3 Verantwoording op grond van code goed bestuur

Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht (per 31 december 2022) zijn in onderstaand overzicht weergegeven. In het kader van transparantie en ter voorkoming van mogelijke belangenverstrengeling zijn ook de nevenfuncties van de toezichthouders opgenomen.

Naam en woonplaats	Functie in Raad van Toezicht	Hoofd- en Nevenfuncties	(Her-) benoeming
de heer H.P. Bezemer, Ottoland	voorzitter	<u>Hoofdfunctie:</u> Directeur-bestuurder bij SWV Driegang <u>Nevenfuncties:</u> Onderwijsadviseur en verlener van interimdiensten in het onderwijs (bezoldigd)	aangetreden op 01-06-2016
de heer A.J. Boer, Krimpen a/d Lek	vicevoorzitter	<u>Hoofdfunctie:</u> Productmanager bij Rabobank <u>Geen nevenfuncties</u>	aangetreden op 01-06-2017
mevrouw M.M. de Bruijn-Marchand, Schoonhoven	secretaris	<u>Hoofdfunctie:</u> Directeur Algemeen Ondersteunende Dienst Stichting CVO-AV <u>Geen nevenfuncties</u>	aangetreden op 01-06-2021
de heer W.M. Cammeraat, Bergambacht	lid	<u>Hoofdfunctie:</u> Eigenaar Proptius Interim en Advies <u>Geen nevenfuncties</u>	aangetreden op 01-06-2015
mevrouw A. van Delft, Bergambacht	lid	<u>Hoofdfunctie:</u> Consulting Actuary bij Nationale-Nederlanden <u>Nevenfuncties:</u> Schuldhelpmaatje bij Schuldhelpmaatje Nederland Jongerenpastor bij PKN Bergambacht	aangetreden op 01-06-2021
de heer A. Kortleve, Bergambacht	lid	<u>Hoofdfunctie:</u> Directeur bedrijfsvoering bij het Leger des Heils (regio Noord West) <u>Geen nevenfuncties</u>	aangetreden op 01-06-2018
de heer W.A. Nagel Ouderkerk a/d IJssel	lid	<u>Hoofdfunctie:</u> Accountmanager Grootzakelijk bij Rabobank <u>Nevenfuncties:</u> Bestuurslid bij Ondernemerskring Krimpenerwaard	aangetreden op 01-06-2019

De bestuurder, de heer G.T. Tissink heeft de volgende twee hoofdfuncties:

- Bestuurder Stichting PCPO Krimpenerwaard
- Directeur-bestuurder Stichting Christelijk Onderwijs Bommelerwaard

Nevenfuncties:

- Voorzitter Algemene Kerkenraad Protestantse Gemeente Krimpen aan den IJssel
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Christelijke Kinderopvang Bommelerwaard
- Penningmeester Stichting IJsseldijkkerk-concerten
- Lid Geschillen Commissie Bijzonder Onderwijs

De voorzitter van de Raad van Toezicht is tevens directeur-bestuurder van een samenwerkingsverband passend onderwijs in een andere regio. Hij is sinds augustus 2022 in de functie van directeur-bestuurder aangetreden. Geconstateerd is dat er voor de beide organisaties en de daaraan verbonden leden geen sprake is van enig conflicterend belang.

Doelmatigheid gebruik van overheidsmiddelen

De Raad van Toezicht heeft in 2022 geconstateerd dat de middelen die vanuit overheidswege zijn ontvangen doelmatig zijn ingezet ten behoeve van het bieden van kwalitatief onderwijs in de Krimpenerwaard. Daarbij is ernaar gestreefd om de beschikbare middelen maximaal in te zetten voor onze beoogde doelstellingen. Ook beogen we om niet meer reserves aan te houden dan nodig zijn om de continuïteit van het aanbod te kunnen borgen. Ook in afweging van de risico's die zijn gedefinieerd en gecalculeerd.

De beschikbare middelen zijn zoveel als mogelijk ingezet voor het primaire proces. De Raad van Toezicht heeft een monitorende en waar nodig sturende rol m.b.t. het doelmatig gebruik van deze middelen. Daartoe is de auditcommissie ingesteld. In eerste instantie wordt hier het gesprek gevoerd over de periodieke financiële rapportages en vindt de dialoog plaats met de bestuurder, stafmedewerker financiën, de controller en de accountant.

Risicobeheersing

De toezichthouders en de bestuurder zijn alert op mogelijke risico's voor de stichting PCPO Krimpenerwaard. Een tweetal risico's worden hierbij in dit jaarverslag nader geduid:

Financiële risico's

Door het inzetten van een auditcommissie waar ook toezichthouders deel vanuit maken, een stafmedewerker financiën en een administratiekantoor wordt zorggedragen voor een actueel inzicht in en beheersing van de financiën. Ook is er een accountant betrokken voor de controle van de jaarrekening. Mede door deze zorgvuldige benadering zijn de financiën goed beheersbaar en kunnen de beschikbare middelen optimaal worden ingezet ten einde het doel van de stichting te behalen. Hierbij is het doel van de stichting om niet meer reserves op te bouwen dan noodzakelijk en de middelen te besteden aan goed onderwijs voor onze leerlingen. Hiervoor is in 2020 een risico-inventarisatie opgesteld ter onderbouwing van de vermogenspositie.

Het vinden en binden van goed personeel

Als stichting zijn we ons bewust van het belang van de leerkracht voor de groep. In deze tijd waarin er een gebrek is aan goede vakmensen en vacatures langer open blijven staan, wil de PCPO Krimpenerwaard zich een goede werkgever tonen. Hieraan wordt actief gewerkt door onze medewerkers een passend salaris, adequate nascholing, een goede werksfeer en een goede geoutilleerde werkomgeving te bieden. De bestuurder van de stichting voert een actief beleid met zijn staf en directeuren van de scholen om vacatures te voorkomen en waar ze zich voordoen op een goede manier in te vullen.

Verslag over afgelopen jaar

De Raad van Toezicht heeft in 2022 vijf keer regulier vergaderd op de volgende data: 3 februari, 21 april, 14 juni, 6 oktober en 19 december.

Naast deze reguliere vergaderingen hebben de toezichthouders diverse driehoeksgesprekken gevoerd tijdens de 'tour-de-PCPO' op 17 november.

Tijdens deze tour-de-PCPO zijn De Rank en de Koning Julianaschool bezocht. De Raad van Toezicht kijkt terug op twee waardevolle bijeenkomsten met veel ontmoetingen met de betrokkenen op de genoemde scholen. Naast een gesprek met de teamleden, waren er gesprekken met ouders en leerlingen. Ook verzorgden de directies een presentatie. Dit alles heeft bijgedragen aan het inzicht van de toezichthouders alsmede de verbinding met de teamleden, ouders en de scholen als geheel.

Ook is de auditcommissie voorafgaande de reguliere vergaderingen bijeengewees. En daarnaast was er zeven keer een gepland periodiek overleg tussen de bestuurder en de voorzitter van de Raad van Toezicht.

Tenslotte was er een gepland overleg tussen de voorzitter van de GMR, de bestuurder en de voorzitter van de Raad van Toezicht op 17 november.

De Raad van Toezicht heeft op 15 maart de GMR-leden en directeurs van de scholen ontmoet. Op deze bijeenkomst is nagedacht over Inclusief Onderwijs. Teun Dekker, directeur-bestuurder van De Kroevendonk was hierbij de gastspreker.

Op 5 april 2022 was er een gezamenlijke bijeenkomst met de leden van de SchoolAdvies-Raden (SAR) en de directeurs van de scholen van de PCPO. Hierin is teruggeblikt op het achterliggende jaar en is uitgewisseld hoe SAR'en haar taak invulling geven.

Intern toezichtkader

Bij de uitoefening van het intern toezicht is gebruikgemaakt van het intern toezichtkader (ITK). De uitspraken in het ITK gaan over de mate van professioneel handelen in de organisatie. Daarbij staat de vraag centraal wanneer het nu goed is. Aan de hand van deze uitspraken heeft de Raad van Toezicht het beleid, de besluiten en het functioneren van de bestuurder beoordeeld.

Aandachtsgebieden voor toezichthouders

De trend van minder geformaliseerd naar meer opbrengst- en systeemgericht toezicht heeft zich ook in het afgelopen jaar doorontwikkeld. Dit betekent concreet dat, naast de formele jaarkalender met standaardrapportages, de focus meer is komen te liggen op de 'soft controls' van toezichthouders. Om dit op een goede en effectieve manier vorm te geven, heeft iedere toezichthouder een eigen aandachtsgebied. Per aandachtsgebied zijn deelonderwerpen aangegeven en daaraan verbonden zijn de driehoeksgesprekken met relevante stakeholders. Op deze manier organiseert de Raad van Toezicht, naast de reguliere informatiestroom vanuit de organisatie, haar eigen informatievoorziening. Dit met het doel om breed geïnformeerd te blijven over de (ontwikkelingen rondom de) PCPO Krimpenerwaard.

Jaarlijkse evaluatie

Ieder jaar is er een evaluatie van het functioneren van de Raad van Toezicht. In 2022 heeft deze evaluatie plaatsgevonden op 17 november. Hierbij is gebruik gemaakt van de code goed bestuur. Deze is op diverse punten uitvoerig doorgenomen. Het eigen handelen en de structuren binnen de PCPO Krimpenerwaard zijn daarbij geëvalueerd.

In 2023 zal er weer een evaluatie onder leiding van een externe plaatsvinden (tenminste één keer in de drie jaar wordt dit georganiseerd).

Prioriteiten

In 2022 heeft het coronavirus het onderwijs nog behoorlijk in haar greep gehad. Ook in de Raad van Toezicht is diverse keren gesproken over de maatregelen die waren genomen om het onderwijs zo goed mogelijk te continueren.

Ook is nagedacht over de wijze waarop de middelen die ontvangen zijn in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs zijn ingezet en hoe het effect hiervan gezien en gevolgd kan worden.

Dit heeft geleid tot een verdergaande doordenking van wat 'kwaliteit van onderwijs' is en hoe de Raad van Toezicht toezicht wil houden op de wijze waarop het Bestuur hierop stuurt. Dit heeft geleid tot een conceptnotitie die in 2023 verder afgerond zal worden.

Bij dit alles hebben de reguliere zaken de aandacht van de Raad van Toezicht gevraagd. Dit zijn bijv. zaken met betrekking tot het goedkeuren van het jaarverslag en de begroting, het volgen van de resultaten per school, het onderhoud van de gebouwen en het personeelsbeleid.

4 Tenslotte

De PCPO Krimpenerwaard is een professionele stichting die staat voor goed christelijk onderwijs in de Krimpenerwaard. Dagelijks wordt er met veel toewijding en passie gewerkt aan de ontwikkeling van leerlingen. Wij geloven dat ons onderwijs het verschil kan en zal maken in de ontwikkeling van onze leerlingen.

Dagelijks worden er ruim 1600 leerlingen aan onze zorg toevertrouwd. Waaronder ettelijke tientallen leerlingen uit Oekraïne. Het voelt rijk en goed om te mogen constateren dat in het jaar 2022 daar goed onderwijs aan is geboden. Goed onderwijs in de basisvakken, maar zeker ook breder in het zicht op de wereld om hen heen. Als ook hun eigen ontwikkeling en de ontwikkeling in relatie tot de andere en hun Schepper.

Na het afronden van het jaar 2022 constateert de Raad van Toezicht met blijdschap dat er geen coronabeperkingen meer zijn en de aandacht daarmee weer kan worden gericht op het realiseren en continueren van goed onderwijs. Daarbij zijn we blij dat de meeste vacatures binnen de scholen op dit moment ingevuld zijn.

De Raad van Toezicht ziet met tevredenheid en dankbaarheid terug op het achterliggende jaar. Het jaar was een goed en mooi jaar. Het onderwijs in dit jaar heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van onze leerlingen. Voor al dit goede danken we onze God en Vader voor Zijn trouwe zorg en zegen. En in het vertrouwen dat Hij ook in 2023 Zijn zegen zal geven, kijken we vol vertrouwen vooruit.

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

KENGETALLEN

	2022	2021
Liquiditeit (<i>Vlottende activa / kortlopende schulden</i>)	3,78	2,89
Solvabiliteit 1 (<i>Eigen vermogen (excl. voorzieningen) / totale vermogen *100%</i>)	62,08	57,92
Solvabiliteit 2 (<i>Eigen vermogen (incl. voorzieningen) / totale vermogen *100%</i>)	81,15	76,92
Rentabiliteit (<i>Saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten (incl. fin. baten) * 100%</i>)	3,24	3,59
Weerstandvermogen excl. MVA (<i>Eigen vermogen - materiële vaste activa</i>) / rijksbijdragen * 100%)	13,81	10,59
Weerstandvermogen incl. MVA (<i>Eigen vermogen / totale baten * 100%</i>)	25,87	25,40
Huisvestingsratio (<i>(Huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen) / totale lasten * 100 %</i>)	6,91	8,51
Personele lasten / totale lasten (in %)	78,56	78,32
Materiële lasten / totale lasten (in %)	21,44	21,68
Materiële lasten / totale lasten + fin lasten (in %)	21,53	21,73
Personele lasten / totale lasten + fin lasten (in %)	78,47	78,27

Liquiditeit

Het kengetal geeft aan in welke mate men in staat is om op korte termijn aan alle verplichtingen te voldoen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in welke mate de bezittingen op de activazijde van de balans zijn gefinancierd met eigen of vreemd vermogen.

Rentabiliteit

In het bedrijfsleven wordt met de rentabiliteit de winst- of verliesgevendheid van een onderneming bedoeld. In het onderwijs (non-profit sector) wordt een relatie gelegd tussen het behaalde resultaat en de ontwikkeling hiervan op het weerstandsvermogen.

Het geeft aan welk deel van de totale baten resteert na aftrek van de lasten.

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de capaciteit om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Huisvestingsratio

Het kengetal geeft aan de verhouding van de huisvestinglasten t.o.v. de totale lasten.

B1 GRONDSLAGEN

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking opgenomen de realisatiecijfers van het voorgaande jaar, alsmede de (goedgekeurde) begroting van het huidige jaar.

Het bestuur heeft zich een oordeel gevormd over de zaken die in het jaarverslag worden besproken en heeft voor de bedragen die in de jaarrekening zijn opgenomen schattingen gemaakt. Indien dit voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningpost.

De activiteiten van de stichting bestaan uit het geven van primair onderwijs. De stichting is gevestigd te Bergambacht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24379256.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa.

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Als ondergrens voor de te activeren zaken met een gebruiksduur van langer dan 1 jaar wordt € 1.000,- aangehouden.

Op voorstaande termijnen zijn uitzonderingen, dit betreft zaken welke voor 1 augustus 2005 zijn geactiveerd en waarvoor een andere afschrijvingstermijn is toegekend.

De activagroepen met afschrijvingstermijnen zijn als volgt bepaald:

Gebouwen en terreinen: 40 jaar.

Technische zaken: diverse afschrijvingstermijnen op basis van geschatte levensduur.

Meubilair: algemeen 20 jaar, inrichting speellokaal 30 jaar.

ICT: computers, servers en printers 5 jaar; netwerkbekabeling 20 jaar; digitale schoolborden 10 jaar; devices 3 jaar.

Onderwijsleerpakket: methoden, apparatuur 9 jaar.

Vorderingen.

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen en

overlopende activa.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Liquide middelen.

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen.

Liquide middelen die langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen Vermogen.

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de instelling. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

De "Reserve schoolfonds" en het "Algemene private reserves" zijn met eigen middelen, d.w.z. zonder subsidie van de overheid opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve c.q. het fonds.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in minderling zijn gebracht. De voorzieningen worden opgenomen voor de nominale waarde, met uitzondering van de voorziening jubilea en de voorziening duurzame inzetbaarheid. Deze worden opgenomen voor de contante waarde.

De voorzieningen zijn verdeeld naar langlopend en kortlopend. Kortlopend heeft betrekking op het deel van de voorziening met een looptijd van maximaal één jaar. Het langlopend deel op het deel met een looptijd langer dan één jaar.

Voorziening jubilea:

Op grond van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen gevormd. Gelet op de omvang van de organisatie (meer dan 50 FTE) wordt de voorziening bepaald op € 900 per FTE.

Voorziening Duurzame Inzetbaarheid:

Op basis van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs moet voor de gespaarde uren op basis van het ouderenverlof (werknemers van 57 jaar en ouder) een voorziening worden aangelegd. Deze voorziening is gebaseerd op een vooraf ingediend plan hoe deze uren de komende vijf jaren worden ingezet.

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

De basis voor het vaststellen van de hoogte van de voorziening duurzame inzetbaarheid is het aantal uur dat een medewerker op basis van deze plannen heeft gespaard (en niet heeft opgenomen), vermenigvuldigd met de loonkosten per uur. Alleen de bijdrage van de werkgever is in de voorziening berekend.

Er is gerekend met een opnamekans van 80% en een rekenrente van 1% (gebaseerd op het model zoals beschikbaar is gesteld door de PO Raad).

Voorziening WAB:

Per 1 januari 2021 is de wet WAB in werking getreden. Een van de gevolgen van deze wet is dat werknemers met een tijdelijk dienstverband recht hebben op een transitievergoeding indien de werkgever besluit het tijdelijk dienstverband niet te verlengen.

Aangezien dit tot een toekomstige verplichting kan leiden dient hiervoor een voorziening opgenomen te worden. Deze voorziening is gebaseerd op de in de wet vastgelegde berekening voor een transitievergoeding. Wanneer de verplichtingen worden ingeschat op de minder dan € 5.000 of 0,5% van de baten wordt geen voorziening opgenomen.

Voorziening groot onderhoud:

De voorziening voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten voor cyclisch groot onderhoud voor de komende 20 jaar op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van de voorziening gebracht.

Voor de voorziening onderhoud wordt gebruik gemaakt van de overgangsregeling zoals verwoord in de RJO artikel 4 lid 1c.

Langlopende en kortlopende schulden en overige verplichtingen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld. De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de kortlopende schulden zijn te plaatsen.

De tot op heden ontvangen investeringssubsidies die dienen ter dekking van afschrijvingslasten van materiële vaste activa in de volgende jaren zijn ook opgenomen onder de kortlopende schulden.

Kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering en liquiditeit.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

RESULTAATBEPALING

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden. De instelling heeft in haar statuten geen bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van de winst. Er is dus geen statutaire regeling winstbestemming.

(Rijks)bijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie, verstrekt door het Ministerie van OCW, opgenomen. Tevens worden hier verantwoord de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van rijksbijdragen. Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clause) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden als terug te betalen subsidie zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen, verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, gemeenten, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten (waaronder ouderbijdragen) worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de cao uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door het bevoegd gezag.

Pensioenen

De instelling heeft een toegezegd pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte en contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van het ABP ultimo 2022 is 110,9%.
Per ultimo 2021 was deze 110,2%.

Afschrijvingen

Materiële Vaste Activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten van het bestuur, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het bestuur zijn het marktrisico, het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en renterisico.

Marktrisico

De instelling is werkzaam in Nederland. Het valutarisico is daarmee nihil.

De instelling loopt geen prijsrisico's.

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en rentedragende schulden.

Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur heeft een treasury statuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. De instelling loopt geen renterisico en geen kasstroomrisico.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde.

B2 BALANS NA VERWERKING RESULTAATBESTEMMING PER 31 december 2022

		31 december 2022		31 december 2021	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1				
Gebouwen en terreinen		83.482		87.489	
Technische zaken		273.462		300.170	
Meubilair		515.214		547.081	
ICT		548.641		600.676	
OLP en apparatuur		<u>173.106</u>		<u>176.032</u>	
			1.593.904		1.711.448
Financiële vaste activa	2				
Waarborgsommen		350		350	
Bankgarantie		<u>4.375</u>		<u>4.375</u>	
			4.725		4.725
Vlottende activa					
Vorderingen	3				
Bekostiging OCW		89.296		468.790	
Overige vorderingen en overlopende activa		<u>73.940</u>		<u>165.181</u>	
			163.236		633.971
Liquide middelen	4		<u>3.457.517</u>		<u>2.542.925</u>
				<u>5.219.383</u>	<u>4.893.069</u>

B2 BALANS NA VERWERKING RESULTAATBESTEMMING PER 31 december 2022

		31 december 2022		31 december 2021	
		€	€	€	€
PASSIVA					
Eigen vermogen	5				
Algemene reserve		1.698.009		1.613.256	
Bestemmingsreserves (publiek en privaat)		<u>1.542.391</u>		<u>1.220.860</u>	
			3.240.401		2.834.116
Voorzieningen	6				
Personeelsvoorzieningen		130.454		149.940	
Overige voorzieningen		<u>864.792</u>		<u>779.456</u>	
			995.246		929.395
Langlopende schulden	7				
Overige langlopende schulden		<u>26.306</u>		<u>31.526</u>	
			26.306		31.526
Kortlopende schulden	8				
Crediteuren		59.443		260.780	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		415.199		381.501	
Schulden terzake van pensioenen		113.374		120.688	
Overige kortlopende schulden en overlopende passiva		<u>369.414</u>		<u>335.064</u>	
			957.430		1.098.032
				<u>5.219.383</u>	<u>4.893.069</u>

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht**B3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022**

		Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
Baten				
(Rijks)bijdragen	9	11.918.644	10.452.126	10.600.672
Overige overheidsbijdragen en subsidies	10	97.251	92.577	94.776
Overige baten	11	512.029	319.368	460.644
		<u>12.527.924</u>	<u>10.864.071</u>	<u>11.156.092</u>
Lasten				
Personele lasten	12	9.511.655	8.536.238	8.418.690
Afschrijvingen	13	444.156	376.264	327.260
Huisvestingslasten	14	832.359	782.137	910.492
Overige instellingslasten	15	1.319.838	1.158.994	1.092.019
		<u>12.108.008</u>	<u>10.853.633</u>	<u>10.748.461</u>
Saldo baten en lasten		<u>419.916</u>	<u>10.438</u>	<u>407.631</u>
Financiële baten en lasten				
Financiële baten		0	0	62
Financiële lasten	16	13.631	8.520	7.401
Financiële baten en lasten		<u>-13.631</u>	<u>-8.520</u>	<u>-7.339</u>
Resultaat		<u>406.285</u>	<u>1.918</u>	<u>400.292</u>

B4 KASSTROOMOVERZICHT 2022

Het onderstaande kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het saldo baten en lasten als uitgangspunt genomen, waarop vervolgens correcties worden aangebracht voor verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten en de kosten en uitgaven.

	2022		2021	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		419.916		407.631
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	444.156		327.260	
- Mutaties voorzieningen	<u>65.851</u>		<u>194.876</u>	
		510.007		522.136
Veranderingen in vlottende middelen				
- Vorderingen	470.735		-98.164	
- Kortlopende schulden	<u>-140.602</u>		<u>242.637</u>	
		<u>330.133</u>		<u>144.473</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.260.055		1.074.239
- Ontvangen interest	0		62	
- Betaalde interest	<u>-13.631</u>		<u>-7.401</u>	
		<u>-13.631</u>		<u>-7.339</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		1.246.424		1.066.901
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	<u>-326.611</u>		<u>-454.738</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-326.611		-454.738
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden	<u>-5.220</u>		<u>-5.804</u>	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-5.220</u>		<u>-5.804</u>
Mutatie liquide middelen		<u>914.592</u>		<u>606.359</u>
Beginstand liquide middelen	2.542.925		1.936.566	
Mutatie liquide middelen	<u>914.592</u>		<u>606.359</u>	
Eindstand liquide middelen		<u>3.457.517</u>		<u>2.542.925</u>

B5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS NA VERWERKING RESULTAATBESTEMMING

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
1 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	83.482	87.489
Technische zaken	273.462	300.170
Meubilair	515.214	547.081
ICT	548.641	600.676
OLP en apparatuur	173.106	176.032
	<u>1.593.904</u>	<u>1.711.448</u>

	Gebouw- en en terreinen	Tech- nische zaken	Meubilair	ICT	OLP en appara- tuur	Totaal
	€	€	€	€	€	€
<i>Boekwaarde 31 december 2021</i>						
Aanschafwaarde	160.283	471.301	933.512	1.010.127	458.666	3.033.889
Cumulatieve afschrijvingen	-72.794	-171.131	-386.431	-409.451	-282.634	-1.322.441
Boekwaarde 31 december 2021	<u>87.489</u>	<u>300.170</u>	<u>547.081</u>	<u>600.676</u>	<u>176.032</u>	<u>1.711.448</u>
<i>Mutaties</i>						
Investeringsen	0	25.711	51.601	204.048	47.110	328.470
Desinvesteringen	0	-70.867	-124.049	-156.110	-71.427	-422.454
Afschrijvingen	-4.007	-52.054	-82.952	-255.217	-49.925	-444.156
Afschr. desinvesteringen	0	70.867	124.049	156.110	71.427	422.454
Overige waardemutaties	0	-364	-517	-866	-112	-1.859
Mutaties boekwaarde	<u>-4.007</u>	<u>-26.708</u>	<u>-31.867</u>	<u>-52.035</u>	<u>-2.927</u>	<u>-117.544</u>
<i>Boekwaarde 31 december 2022</i>						
Aanschafwaarde	160.283	426.145	861.064	1.058.065	434.349	2.939.905
Cumulatieve afschrijvingen	-76.801	-152.318	-345.333	-508.558	-261.132	-1.344.143
Overige waardemutaties	0	-364	-517	-866	-112	-1.859
Boekwaarde 31 december 2022	<u>83.482</u>	<u>273.462</u>	<u>515.214</u>	<u>548.641</u>	<u>173.106</u>	<u>1.593.904</u>

Afschrijvingspercentages

		t/m
Gebouwen en terreinen	2,50 %	2,50 %
Technische zaken	4,00 %	10,00 %
Meubilair	3,33 %	11,11 %
ICT	5,00 %	33,33 %
OLP en apparatuur	11,11 %	11,11 %

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€

2 Financiële vaste activa

Waarborgsommen	350	350
Bankgarantie	4.375	4.375
	<u>4.725</u>	<u>4.725</u>

Boek- waarde 1-1-22	Investerings- en verstrekte leningen	Desinvest- eringen en afgeloste leningen	Boek- waarde 31-12-22
€	€	€	€
350			350
4.375			4.375
<u>4.725</u>	-	-	<u>4.725</u>

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
3 Vorderingen		
Bekostiging OCW	89.296	468.790
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>73.940</u>	<u>165.181</u>
	<u>163.236</u>	<u>633.971</u>
Bekostiging OCW		
Bekostiging OCW	<u>89.296</u>	<u>468.790</u>
	<u>89.296</u>	<u>468.790</u>
Overige vorderingen en overlopende activa		
Te vorderen BTW	302	0
Overige vorderingen	16.633	126.740
Overlopende activa	<u>57.005</u>	<u>38.441</u>
	<u>73.940</u>	<u>165.181</u>

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
4 Liquide middelen		
Banktegoeden	<u>3.457.517</u>	<u>2.542.925</u>
	<u>3.457.517</u>	<u>2.542.925</u>
Banktegoeden		
Betaalrekening bestuur	759.213	1.095.693
Betaalrekening school	38.206	41.568
Spaarrekening	<u>2.660.099</u>	<u>1.405.664</u>
	<u>3.457.517</u>	<u>2.542.925</u>

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

PASSIVA

5 Eigen vermogen

VERLOOPOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

	Saldo 1-1-2022	Resultaat	Overige mutaties	Saldo 31-12-2022		
Algemene reserve	1.613.256	84.753	0	1.698.009		
Bestemmingreserves publiek (A)						
Bestemmingsreserve Passend Onderwijs	0	182.148	0	182.148		
Bestemmingsreserve ERD	100.000	0	0	100.000		
Reserve bovenschools	543.614	124.648	0	668.262		
Bestemmingsreserve fusietraject	20.000	0	0	20.000		
	663.614	306.796	0	970.410		
Bestemmingsreserves privaat (B)						
Reserve schoolfonds	197.305	8.414	0	205.720		
Algemene private reserves	340.976	0	0	340.976		
Bestemmingsreserve nieuwbouw	18.964	6.321	0	25.285		
	557.245	14.735	0	571.981		
Totaal bestemmingsreserves (A + B)	1.220.860	321.531	0	1.542.391		
Eigen vermogen	2.834.116	406.285	0	3.240.401		
	Saldo 1-1-2021	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente-mutatie	Saldo 31-12-2022

6 Voorzieningen

Personeel:

Duurzame inzetbaarheid	49.979	0	-28.799	0	0	21.180
Jubilea	99.961	27.340	-18.027	0	0	109.274
	149.940	27.340	-46.826	0	0	130.454

Overig:

Onderhoud	779.456	160.000	-74.663	0	0	864.792
	779.456	160.000	-74.663	0	0	864.792
Voorzieningen	929.395	187.340	121.489	0	0	995.246

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Langlopend deel > 1 jaar als volgt te verdelen:

	Kort	Middellang < 5 jaar	Lang > 5 jaar
Jubilea	11.601	38.284	59.389
Duurzame inzetbaarheid		21.180	
Onderhoud	331.824		532.968

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
7 Langlopende schulden		
Overige langlopende schulden	26.306	31.526
	<u>26.306</u>	<u>31.526</u>
	Boek- Aflos- Boek- Looptijd Looptijd	
	waarde singen waarde 1 jaar < Looptijd	
	01-01- 2022 31-12- looptijd	
	22 < 5 jaar	
	€ € € € €	
investeringsubsidie gemeente	28.239 -3.701 24.539 3.701 20.838	
investeringsubsidie privaat	3.287 -1.519 1.767 694 1.073	
	<u>31.526</u> <u>-5.220</u> <u>26.306</u> <u>4.395</u> <u>21.911</u>	
	31-12-2022 31-12-2021	
	€ €	
8 Kortlopende schulden		
Crediteuren	59.443	260.780
Belastingen en premies sociale verzekeringen	415.199	381.501
Schulden terzake van pensioenen	113.374	120.688
Overige kortlopende schulden en overlopende passiva	369.414	335.064
	<u>957.430</u>	<u>1.098.032</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	413.728	380.226
Premie vervangingsfonds / participatiefonds	1.471	1.275
	<u>415.199</u>	<u>381.501</u>
Overige kortlopende schulden en overlopende passiva		
Overige kortlopende schulden	23.035	41.314
Af te dragen BTW	0	752
OCW niet geoormerkt: lerarenbeurs	0	12.697
Nog te betalen vakantiegeld	311.093	274.496
Nog te betalen bindingstoelage	30.065	0
Vooruitontvangen investeringsubsidie publiek	3.701	3.701
Vooruitontvangen investeringsubsidie privaat	1.519	2.103
	<u>369.414</u>	<u>335.064</u>

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

Model G: Verantwoording subsidies (bijlage behorend bij RJ 660.402, geldend vanaf het verslagjaar 2014)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toew ijzing		J
	Kenmerk	datum	
Zij-instroom	1126170-1	22-03-2021	J
Studieverlof	ABLTINS-339527	25-07-2021	J
Studieverlof	ABLTINS-340742	07-09-2021	J
Impuls + Inn.			
Bewegingsonderwijs	IIB210103	14-12-2021	N
Opleiding tot leraar	SOOL22358	08-11-2022	N
Opleiding tot leraar	SOOL22258	10-11-2022	N
Studieverlof	1278338-1	22-08-2022	N

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toew ijzing		Bedrag van de toew ijzing	Ontvangsten t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabele kosten t/m verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	Te verrekenen per 31 december verslagjaar
	Kenmerk	datum							
			€	€	€	€	€	€	
		totaal	€	€	€	€	€	€	

G2b. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toew ijzing		Bedrag van de toew ijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabele kosten t/m verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	Saldo per 31 december verslagjaar
	Kenmerk	datum							
			€	€	€	€	€	€	€

B6 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

Baten

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
9 (Rijks)bijdragen			
Vergoeding personeel	6.440.230	5.943.253	5.983.997
Vergoeding personeel	0	0	134.105
Vergoeding Materiële Instandhouding	1.281.685	1.232.317	1.258.737
Vergoeding PAB	1.410.744	1.228.702	1.152.083
Niet-geoormerkte subsidies	208.289	163.581	294.906
Overige subsidies Ministerie van OCW	48.164	0	14.261
Ontvangen doorbetaling rijksbijdrage SWV	655.578	432.786	429.439
Eerste opvang vreemdelingen	454.254	120.000	159.186
Middelen vermindering werkdruk	455.993	390.656	366.237
Subs. inhaal- en onderst. progr 20-21	0	0	151.009
Subs. verg. Nationaal Progr. Onderwijs	957.517	940.832	447.290
Subs. extra hulp voor de klas	6.190	0	209.422
	<u>11.918.644</u>	<u>10.452.126</u>	<u>10.600.672</u>

10 Overige overheidsbijdragen en subsidies

Gemeente: subsidie schakelklas	32.500	32.405	32.500
Gemeente: overige vergoedingen	61.050	57.140	58.575
Gemeente: vrijval investeringssubsidies	3.701	3.032	3.701
	<u>97.251</u>	<u>92.577</u>	<u>94.776</u>

11 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	56.158	32.800	37.123
Baten schoolfonds	52.515	53.700	27.446
Vrijval investeringssubsidie privaat	2.103	3.713	2.895
Ouderbijdragen	72.041	45.750	41.417
Overige baten personeel	25.954	37.405	95.719
Overige baten	64.962	0	39.128
kosten t.l.v. derden (vervangingspool)	212.007	120.000	170.354
UWV transitievergoeding	0	0	20.274
Adm. kst. beheer VVE	26.289	26.000	26.289
	<u>512.029</u>	<u>319.368</u>	<u>460.644</u>

Lasten

12 Personele lasten

Lonen en salarissen	7.008.586	8.181.495	6.029.601
Sociale lasten	978.151	0	852.680
Premies PF	91.841	0	169.367
Premies VF	15.481	0	13.714
Pensioenlasten	988.967	0	979.672
Overige personele lasten	590.408	397.910	533.466
Uitkeringen (-/-)	-161.779	-43.167	-159.810
	<u>9.511.655</u>	<u>8.536.238</u>	<u>8.418.690</u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
Lonen en salarissen			
Salariskosten directie	837.804	663.996	673.328
Salariskosten OP	5.153.268	4.801.494	4.944.567
Salariskosten OOP	609.982	505.976	423.889
Salariskosten t.l.v. vervangingsfonds	62.002	55.820	116.525
Salariskosten vervanging eigen rekening	1.740	27.188	23.370
Vervanging ERD	425.357	324.590	281.888
Salariskosten WSNS	4.622	0	0
Salariskosten personele frictie	0	20.000	18.271
Salariskosten studieverlof (lerarenbeurs)	17.015	0	0
Onkostenvergoeding via salaris	1.020	0	0
Salariskosten ouderschapsverlof	46.874	47.897	29.875
Salariskosten gemeente	19.090	10.163	8.923
IPAP Inhouding eigen bijdrage	-34.856	0	0
Correctie sociale lasten	-978.151	0	-852.680
Correctie premie PF	-91.841	0	-169.367
Correctie premie VF	-15.481	0	-13.714
Correctie pensioenen	-988.967	0	-979.672
BAPO kosten	89.121	80.613	89.363
Salariskosten t.l.v. projecten	376.644	212.235	167.208
Salariskosten bovenscholen	68.468	271.975	243.475
Werkkosten via PSA	0	37.083	45.008
Salariskosten zw gerelateerde vervanging	68.650	0	78.822
Salariskosten Passend Onderwijs	36.722	32.152	36.045
Salariskosten onbetaald verlof	-4.947	0	2.561
Salariskosten werkdruk vermindering OP	175.175	7.897	39.507
Salariskosten werkdruk vermindering OOP	85.922	184.606	189.703
Salariskosten detachering	0	0	10.105
Salariskosten extern extra hulp voor de klas	-3.211	0	61.277
Salariskosten Nationaal Programma Onderwijs	942.753	897.811	425.972
Salariskosten subs. Inhaal- en onderst. Covid	337	0	135.353
Salariskosten Zij-instromers	19.982	0	0
Salariskosten LIO's en opleidingsplaatsen	83.493	0	0
	<u>7.008.586</u>	<u>8.181.495</u>	<u>6.029.601</u>
Sociale lasten			
Sociale lasten	<u>978.151</u>	<u>0</u>	<u>852.680</u>
	<u>978.151</u>	<u>0</u>	<u>852.680</u>
Premies PF			
Premies PF	<u>91.841</u>	<u>0</u>	<u>169.367</u>
	<u>91.841</u>	<u>0</u>	<u>169.367</u>
Premies VF			
Premies VF	<u>15.481</u>	<u>0</u>	<u>13.714</u>
	<u>15.481</u>	<u>0</u>	<u>13.714</u>
Pensioenlasten			
Pensioenlasten	<u>988.967</u>	<u>0</u>	<u>979.672</u>
	<u>988.967</u>	<u>0</u>	<u>979.672</u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
Overige personele lasten			
Nascholing	58.027	46.827	42.383
Kosten Arbo	15.322	18.000	14.702
Dotatie voorziening duurzame inzetbaarheid	0	5.000	5.000
Dotatie voorziening jubilea	27.340	8.500	24.816
Overige personeelskosten	125.005	54.350	93.648
Personele kosten contractbasis	174.559	153.733	197.254
Personele frictie	647	0	7.150
Werkkosten via FA	46.660	29.000	26.403
Externe advisering	15.977	10.000	8.544
Deelname collectieve regeling besturen	31.698	30.000	29.149
Vrijval voorziening duurzame inzetbaarheid	-28.799	0	-260
Vervanging ziekte contractbasis	78.412	42.500	46.429
Vervangingspool	45.559	0	38.247
	<u>590.408</u>	<u>397.910</u>	<u>533.466</u>
Uitkeringen (-/-)			
Uitkeringen (-/-)	-161.779	-43.167	-159.810
	<u>-161.779</u>	<u>-43.167</u>	<u>-159.810</u>

WNT-verantwoording 2022

De WNT is van toepassing op Stichting PCPO Krimpenerwaard te Bergambacht
 Het voor Stichting PCPO Krimpenerwaard toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022: € 154.000

Gemiddelde baten 4 complexiteitspunten.
 Gemiddeld aantal leerlingen 2 complexiteitspunt.
 Het aantal gewogen onderwijssoorten is 1 complexiteitspunt.
 Dit totaal van 7 complexiteitspunten correspondeert met WNT Klasse C.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022	G.T. Tissink
Bedragen x € 1	
Functiegegevens	Dir-Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,7
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 82.627
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.658
<i>Subtotaal</i>	€ 96.285
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 107.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	€ 0
Bezoldiging	€ 96.285
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2021	G.T. Tissink
Bedragen x € 1	
Functiegegevens	Dir-Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,7
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 72.887
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.556
<i>Subtotaal</i>	€ 87.443
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 96.600
Bezoldiging	€ 87.443

1d Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.800 of minder

Gegevens 2022	
Naam Topfunctionaris	Functie
H.P. Bezemer	Voorzitter
A. J. Boer	Vice-voorzitter
M.M. de Bruijn-Marchand	Secretaris
W.M. Cammeraat	Lid
A. van Delft	Lid
A. Kortleve	Lid
W.A. Nagel	Lid

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Personeelsbezetting

	2022	2021
	Aantal FTE's	Aantal FTE's
DIR	8,23	8,23
OP	86,10	85,40
OOP	25,88	20,38
	<u>120,21</u>	<u>114,01</u>
	Realisatie	Begroting
	2022	2022
	€	€
	Realisatie	Realisatie
	2021	2021
	€	€

13 Afschrijvingen

Gebouwen en terreinen	4.007	4.007	4.007
Technische zaken	52.054	26.474	46.079
Meubilair	82.952	60.497	85.532
ICT	255.217	233.175	135.078
OLP en apparatuur	49.925	52.111	56.564
	<u>444.156</u>	<u>376.264</u>	<u>327.260</u>

14 Huisvestingslasten

Huur huisvesting/terrein	25.433	26.250	23.581
Bijdrage onderhoudskosten MFA	101.576	108.076	97.081
Dotatie onderhoudsvoorziening	160.000	160.000	299.698
Onderhoud gebouw/installaties	103.536	43.800	54.708
Energie en water	145.607	145.106	135.316
Schoonmaakkosten	235.512	237.820	240.627
Heffingen	29.728	29.367	32.228
Tuinonderhoud	5.845	2.500	962
Bewaking en beveiliging	9.430	11.168	7.053
Onderhoudsbeheer	12.205	7.550	7.646
Overige huisvestingslasten	3.486	10.000	11.593
Budget onderhoud scholen	0	500	0
	<u>832.359</u>	<u>782.137</u>	<u>910.492</u>

15 Overige instellingslasten

Administratie- en beheerslasten

Administratie en beheer	120.722	107.299	113.635
Reis- en verblijfkosten	164	100	6
Accountantskosten	10.992	11.000	10.323
Telefoonkosten	12.981	9.150	8.400
Overige administratie- en beheer	0	6.750	0
	<u>144.859</u>	<u>134.299</u>	<u>132.363</u>

Inventaris en apparatuur

Onderhoud vervanging meubilair	6.923	6.500	4.460
	<u>6.923</u>	<u>6.500</u>	<u>4.460</u>

Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard, Bergambacht

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
<i>Overige</i>			
Representatiekosten	18.305	13.350	22.050
Contributies	31.641	28.775	27.122
Excursies / werkweek / sport	14.317	16.500	10.654
Medezeggenschap	1.095	4.300	756
Verzekeringen	7.694	5.025	3.539
Advertentiekosten	314	4.650	1.199
Portikosten / drukwerk	5.918	6.750	10.392
PR	23.073	10.000	8.417
Kantinekosten	25.221	17.500	16.304
Culturele vorming	973	0	265
Schooltest / onderzoek / begeleiding	27.295	34.000	30.417
Overige gemeente	704	14.500	15.883
Lasten OCW subsidies	57.846	59.250	119.229
Lasten schoolfonds	110.191	101.900	74.981
Lief en leed	372	750	379
Overige uitgaven	294.772	194.845	129.488
Kosten (invoering) passend onderwijs	19.213	50.000	16.544
Voorbereiding buitenschoolse opvang	7.000	0	0
Kosten overblijf	13.134	13.000	8.695
	659.079	575.095	496.315
<i>Leermiddelen (PO)</i>			
Onderwijsleerpakket	240.640	181.700	189.807
Informatietechnologie	208.902	211.150	216.225
Kopieerkosten	59.436	50.250	52.848
	508.977	443.100	458.880
Totaal Overige instellingslasten	1.319.838	1.158.994	1.092.019
Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	0	0	62
	0	0	62
16 Financiële lasten			
Overige financiële lasten	13.631	8.520	7.401
	13.631	8.520	7.401
Totaal financiële baten en lasten	-13.631	-8.520	-7.339
	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Specificatie honorarium			
Onderzoek jaarrekening	10.992	11.000	10.323
Andere controleopdrachten	0	0	0
Fiscale adviezen	0	0	0
Andere niet-controle-diensten	0	0	0
Totaal accountantslasten	10.992	11.000	10.323

B7 Overzicht verbonden partijen

,

Naam	Juridische Vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen Vermogen	Resultaat jaar	Art.2:403 BW	Deelname	Consolidatie
	2022			31-12-2022	2022			
				EUR	EUR	Ja/Nee	%	Ja/Nee
Samenwerkings Verband Primair Onderwijs Midden Holland		Gouda	4	NVT *	NVT *	Nee	0	Nee

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

* Deze gegevens zijn niet van toepassing omdat geen beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend.

B10 Niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen

Huurovereenkomst:

Voor het pand aan de Hoofdstraat 69a te Bergambacht is een huurovereenkomst afgesloten met J.C. W. van Zwienen. De ingangsdatum van de overeenkomst is 15-8-2005 gedurende een periode van 36 maanden. Na deze periode wordt deze overeenkomst voortgezet met aansluitende perioden van telkens 5 jaar. De facturering geschiedt per kwartaal. De aanvangshuurprijs bedraagt € 4015,76 euro per kwartaal. Jaarlijks zal de huurprijs worden geïndexeerd (wijziging maandprijsindexcijfer volgens consumentenprijsindex reeks alle huishoudens, gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek). In 2022 is dit bedrag geïndexeerd tot € 5.687,-.

Kopieercontract

De vereniging heeft een huurovereenkomst afgesloten met Basic Office m.b.t. kopieerapparatuur. De ingangsdatum van de overeenkomst is 25-6-2018 gedurende een periode van 60 maanden. Per kwartaal zal een huurprijs van € 10.121,- (excl. btw) euro bij vooruitbetaling in rekening worden gebracht. Eventuele meertikken zullen achteraf per 12 maanden worden verrekend.

Schoonmaakcontract

M.i.v. 1 januari 2022 is er met MKB Schoon! een mantelcontract afgesloten voor de Ark, Eben-Haezer, Kon. Wilhelminaschool, Kon. Julianaschool, De Rank en het staffbureau. Het schoonmaak van de Wegwijzer, de Bron en de Ichthusschool lopen via een beheerscommissie. De jaarlijkse reguliere schoonmaakkosten bedragen € 140.879,- (incl. BTW). Maandelijks zal 1/12-deel van het totale jaarbedrag in rekening worden gebracht. Het contract wordt aangegaan voor een periode van 1 jaar, dus vast tot 1 januari 2023. Opzegtermijn bedraagt minimaal 3 maanden.

B11 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan, die belangrijk zijn voor de interpretatie van de cijfers.

B12 Formulier goedkeuring jaarrekening

Opgesteld door het bestuur van de Stichting voor PCPO in de Krimpenerwaard te Bergambacht
op 2023.

.....

.....

.....

.....

Vastgesteld op 2023 door het toezichthoudend orgaan.

.....

.....

.....

.....

C1 STATUTAIRE REGELING OMTRENT BESTEMMING RESULTAAT

De instelling heeft in haar statuten geen bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van het resultaat. Er is dus geen statutaire regeling resultaatbestemming.

C2 CONTROLEVERKLARING van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring invoegen blad 1

Controleverklaring invoegen blad 2